

ÖĞRENEN TOPLUMA DOĞRU
IRMAK 2002

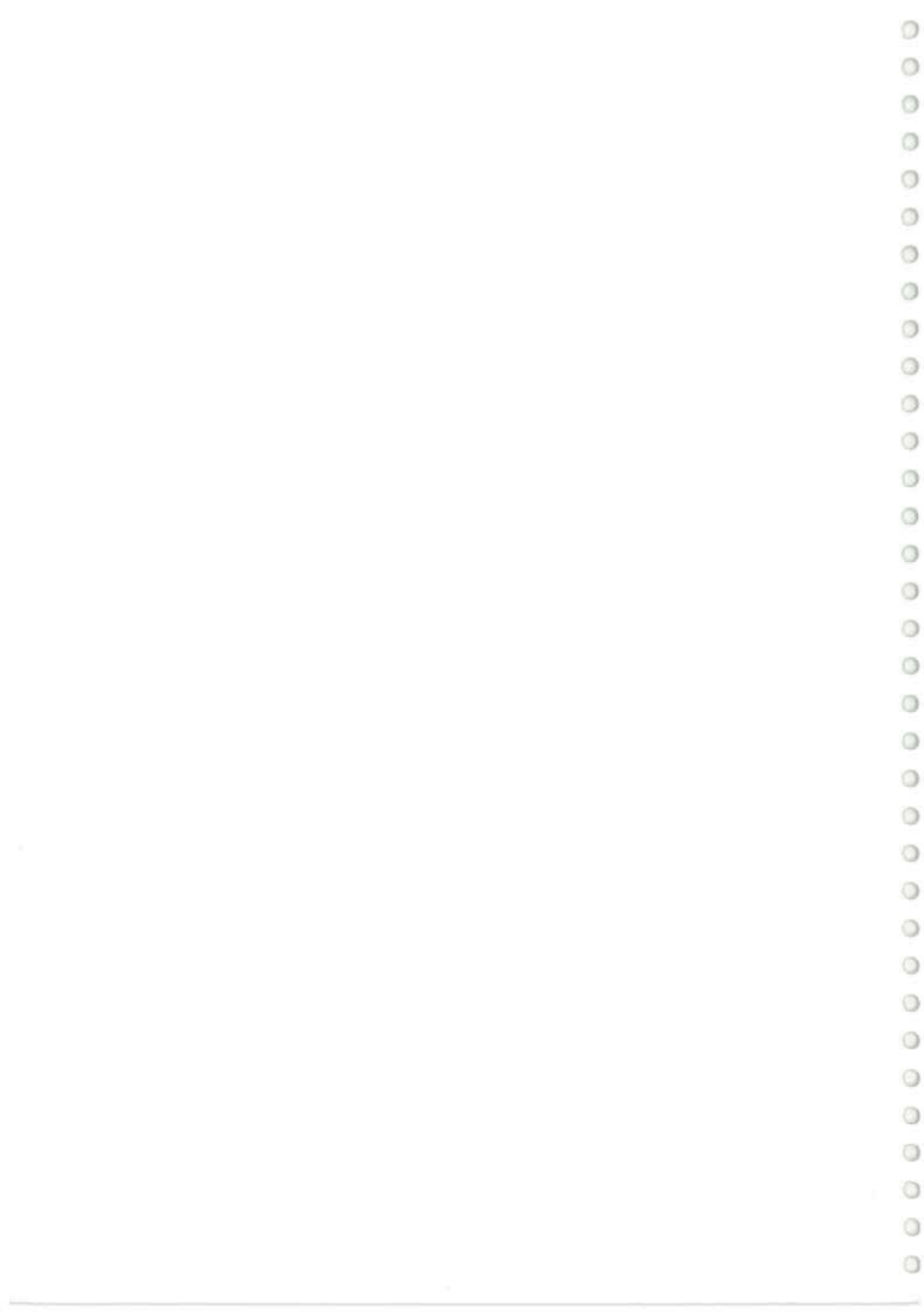
PROJE 3
21. YÜZYILIN OKULUNDA
KÜTÜPHANE

HAZIRLAYANLAR

Canan Bakırcı
Dilek Çetinkaya
Neil Donnelley
Nuran Gürsoy

Erkan Nurcan
Olca Sayın
Sebahat Şahin
Çiğdem Ürel

25 MART 2002
CADDEBOSTAN - İSTANBUL

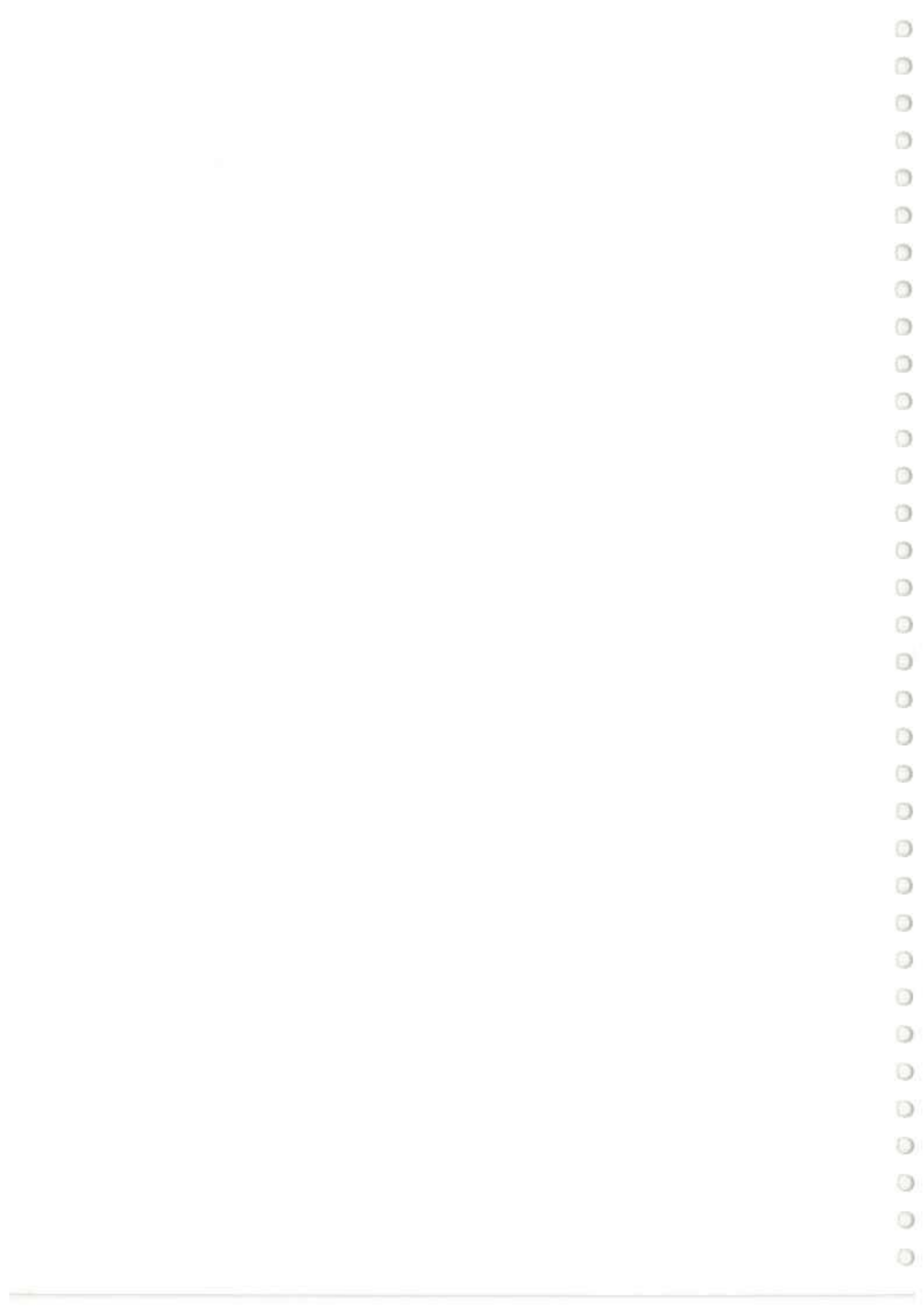
ÖNSÖZ

Çağımızda yaşanmakta olan bilgi patlaması ve teknolojik değişim ve gelişim çalışma proseslerini etkilemiş ve yeni yapılanmaları ortaya çıkarmıştır. Bu değişimden etkilenen unsurlar arasında kütüphaneler ve eğitim sistemi de bulunmaktadır.

Geleneksel kalıplarından ayrılarak yeni gelişmelere uyum sağlamak için yapılan kütüphaneler, sanal belge-bilgi hizmeti verme niteliğini kazanarak, günün 24 saati kullanıcılarına hizmet vermektedir.

Eğitim sistemi de bu değişimden etkilenerek yeniden yapılanmakta ve kesintisiz, yaşam boyu eğitim felsefesi içinde her zaman, her yerde eğitim uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın kapsamında okul kütüphanesi ve tarihi gelişimi, eğitim sistemi içindeki yeri, fiziki ve bilgi okuryazarlığı standartları, teknolojik değişimde bilgisayarlar ve ağları, kütüphaneleri etkileyen elektronik yayıncılık, sanal gerçeklik ve kütüphaneler konularındaki bilgiler derlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı genel olarak; uzak ufuklara bir perspektif çizmek ve gelecek ile ilgili plan ve hedeflerimizi şimdiden belirleyip hazır olmaktır.

İÇİNDEKİLER

OKUL KÜTÜPHANESİ VE İŞLEVİ.....	1
OKUL KÜTÜPHANESİ TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ.....	1
OKUL KÜTÜPHANESİNİ OLUŞTURAN ETMENLER..	1
OKUL KÜTÜPHANESİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	2
OKUL KÜTÜPHANELERİNİN EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	5
OKUL KÜTÜPHANELERİNİN İLKE VE AMAÇLARI.	6
TEKNOLOJİK DEĞİŞİM.....	7
INTERNET.....	8
ELEKTRONİK KÜTÜPHANE.....	8
SANAL KÜTÜPHANE	9
ELEKTRONİK YAYINCILIK	9
E-DERGİ.....	10
E-KİTAP.....	10
CD-ROM.....	10
MULTİMEDİA.....	10
VERİ TABANI	10
ÇEVİRİMİÇİ ERİŞİM.....	11
BLUETOOTH.....	11
OKUL KÜTÜPHANESİ STANDARTLARI.....	11
OKUL KÜTÜPHANESİ FİZİKİ STANDARTLARI (1985)	15
OKUL KÜTÜPHANESİ FİZİKİ STANDARTLARI (2001-Amerika)	15

BİLGİ OKURYAZARLIĞI.....	17
BİLGİ OKURYAZARLIĞI STRATEJİK PLAN.....	20
PERSONEL GELİŞİM STRATEJİSİ.....	22
MÜFREDAT GELİŞİM STRATEJİSİ.....	22
MÜFREDAT DIŞI EĞİTİM STRATEJİSİ.....	23
KÜTÜPHANE-MEDYA PROGRAMI SINIF K-12.....	24
GÖREV TANIMI.....	24
K-12 PROGRAM HEDEFLERİ.....	25
ARAŞTIRMA İŞLEM BECERİLERİ - BİLGİ OKUYAZARLIĞI.....	26
YETENEK HEDEFLERİ.....	26
BİLGİ BECERİLERİ-OKUL ÖNCESİ.....	27
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 1.....	29
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 2.....	31
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 3.....	34
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 4.....	36
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 5.....	39
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 6.....	41
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 7.....	44
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 8.....	47
BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 9-12.....	50
BİLGİ OKURYAZARLIĞININ RESMİ EĞİTİM SÜRESİNE VE YAŞAMBOYU ÖĞRENME SÜRECİNE YANSIMALARI.....	53
SONUÇ.....	57
YARARLANILAN KAYNAKLAR	

OKUL KÜTÜPHANESİ VE İŞLEVİ

Çağlar içerisinde insanlar bilgi üretmiş, derlemiş, yorumlamış ve bunları sonraki kuşaklara aktarmak amacıyla kütüphaneler oluşturmuşlardır.

Zaman içinde bilgi birikimi artıp ve toplumsal değişimler yaşandıkça uzmanlık alanlarında kütüphane çeşitleri ortaya çıkmış ve okul kütüphaneleri de eğitim sistemi içindeki yerini almıştır.

OKUL KÜTÜPHANESİ TANIMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Tanım olarak baktığımızda Okul Kütüphanesi; alışılmış okuma araçlarından başlayarak, her türlü yayının yetenek grupları gözetilerek derecelendirildiği kişi/küme çalışma ve araştırmaları için özel yerlerin oluşturulduğu, bütün bu kaynak ve etkinliklerin 'danışma hizmeti' çerçevesinde uzmanlar eliyle gerçekleştirildiği ve ders programlarını desteklemek, öğrencilerin bireysel okuma gereksinimlerine yanıt vermek, okuma alışkanlığını yaratmak ve kökleştirmek, kitabı ve kütüphaneyi kullanmayı öğretmek, kütüphane yaşantısının getireceği olanaklardan yararlanarak toplumsal davranışları güçlendirmeye katkıda bulunmak' amacıyla oluşturulan kurumlardır.

IFLA/UNESCO Halk Kütüphaneleri bildirisinde okul kütüphaneleri misyonunu "Okul kütüphanesi, okulda çalışan ve öğrenim gören tüm okul mensuplarına, öğrenimi destekleyici her türlü kitap ve bilgi sağlayan materyali sunarak, bu kişilerin eleştirel düşünce yapısına sahip, her türlü formdaki ve ortamdaki bilginin etkin birer kullanıcıları olmalarını sağlar." şeklinde ifade etmiştir.

Yukarıda açıklanan tanımlar eşliğinde, eğitim programlarını destekleyerek, öğrencilerin bireysel ve grup çalışmaları için donanım ve kaynakların düzenli olarak bulunduğu, okuma ve araştırma ihtiyaçlarının giderildiği ve bilgi toplumunu oluşturacak bireylere hizmetlerin sunulduğu mekan kütüphanedir.

OKUL KÜTÜPHANESİNİ OLUŞTURAN ETMENLER

Yukarıdaki tanımlara göre etkin bir okul kütüphanesinin biçimlenişi ve işlerliğini hazırlayan etkenleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Kütüphanenin düzenlenmesini ve hizmetlerini verimli bir şekilde sunmasını sağlayacak bir yönetim anlayışı,

2- Kütüphaneyi eğitimin yöneldiği genel/özel ilke ve amaçlar uyarınca, düzenli bir kaynak ve danışma merkezi, sonuçta okulun bütünleyicisi kılacak 'ders programları',

3- Kütüphanenin okul içindeki konum ve örgütlenişini 'tüzel' açıdan belirleyici yönetmelik.

4- Eğitime kütüphane aracılığıyla daha zengin bir içerik kazandıracak 'kütüphaneci/öğretmen'.

5- Kullanıcıların gereksinimlerini karşılayacak derme ve kaynakların zenginliğini arttıracak bütçe,

6- Kullanıcılara nitelikli hizmet verebilecek bir yapı ve donanım,

kütüphanenin etkin bir şekilde amacına uygun kullanılması için şart olan koşullardır. Bu koşulların biri veya birden fazlası olmadığı zaman, kütüphane yükümlülüklerini yerine getiremeyecek ve çalışmalarında aksaklıklar ortaya çıkacaktır.

OKUL KÜTÜPHANESİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Ülkemizde önemi yeni fark edilmeye başlayan okul kütüphanelerinin yükümlülüklerini başlıklar halinde toplayabiliriz:

1- Eğitimin temel ilke ve amaçları ile okulun özel olarak yöneldiği amaçların gerçekleşmesine yardımcı,

2- Bilgiyi yaşam biçimi ya da kişilik oluşumunun parçası kılacak düzenli ve özgür 'potansiyel güç',

3- Okul eğitiminin önce fırsat eşitliği içinde bütünlük ve gelişen bir içerik kazanarak yürümesi, sonra da eğitimin yaşam boyu sürecek bir kişisel etkinliğe dönüşmesini sağlamakla yükümlü bir birimdir.

Belirtmeye çalıştığımız bu yükümlülükleriyle okul kütüphanesi, içinde bulunduğu sistemin tamamlayıcı bir ögesi olarak,

eğitim programını kaynak kabul eden bir anlayış ve politikayla, eğitsel bir ünite olmaktan çok, eğitim işlemini bütünleyici bir rolle çalışmalarını sürdürmelidir.

Batıda orta dereceli okullarda kütüphane hareketi, bu okulların ortaya çıkışını hazırlayan sebepten doğmuştur. Bu kütüphane hareketi, kökü Rönesans'a kadar inen ve orta dereceli okulların öncüsü olan Grammar School'larla başlamış sayılabilir. Grammar School'lar, lisan öğretimini hedef tutuyordu. Bu okulların kültürel temeli, yine bu okullardaki kütüphane hareketinin başlangıcı olmuştur. Ayrıca, XV. yüzyılda matbaanın icadıyla okuma materyalinin artması, okul kütüphanelerinin gelişimini etkilemiştir.

XVIII. yüzyıla geldiğimizde, Danimarka'da girilen okul reformu sırasında, okul kütüphaneleri üzerinde de durulduğu ve 1775'te her Lateinschule'de kütüphane kurulmasını teşvik eden bir emirnamenin çıkarıldığı görülür. Ancak, hem çeşitli okuma materyaline duyulmaya başlanan ihtiyaç, hem de okul kütüphanelerine belirli bir şekil verme amacını güden reformun, eğitim-kütüphane ilişkisine önemli bir nitelik kazandırdığı söylenemez. Çünkü okul kütüphaneleri anlayışı, çok farklı gelişmiştir. Bu dönemde okul kütüphaneleri, genellikle 'sahipsiz kalan koleksiyonların toplanma yeri' gibi düşünülmüş ve bu görüşün 19.yüzyılın ilk yarısına kadar geçerli olduğu görülmüştür.

Okul kütüphaneleri, gerek Doğu, gerekse Batı'daki ilk ve orta dereceli öğretim kurumları için yabancı değildi. Ancak mesele, eğitim-kütüphane ilişkisi yönünden ele alındığında, eğitim anlayışının okulla kütüphane arasında önemli bir dayanışmanın doğuşuna imkan vermediği görülmektedir. Bunun sonucu olarak batıda eğitim-kütüphane ilişkisi, ancak 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra gerçek anlamını bulmaya başlar.

18. yüzyılın ikinci yarısında, Rousseau'nun, eğitimde çocuğun bireysel durumunun dikkate alınması, hafızaya dayanan öğretimin önemini yitirmesi ve dersin sözden çok uygulamada olması gerektiğini savunmasıyla birlikte, bilhassa Pestalozzi ve Herbart tarafından ortaya konan sistemlerin, eğitim-kütüphane

münasebetini ciddi şekilde etkileyen ilk faktörler olduğu görülebilir.

Eğitimde amaç olarak ahlaki karakterin yaratılmasını savunan Herbart ise, öğretimi, çocukta ilgi uyandırmak ve bunu çeşitli yönlerle dağıtmak olarak benimsemiştir. Herbart'ın düşüncesiyle ders kitabı ve hikaye türünde çok sayıda eserin yayınlanması, eğitimcilerin okulda kütüphanenin sağlayabileceği imkanları kavramasında büyük rol oynamıştır.

Özer Soysal'a göre bu durumda, eğitim anlayışının 19. yüzyılda kaydettiği gelişmeler sonunda, okuma materyallerine karşı büyük bir ilgi ve ihtiyaç doğmuş bulunuyordu. Ortaya çıkan bu yeni ihtiyaca paralel olarak ve cevap verecek nitelikte, özel sınıf koleksiyonları oluşturma yoluna gidilmesi, eğitim-kütüphane ilişkisinin bir göstergesi olmaktadır.

Ancak bu davranış da henüz kütüphane hizmetleriyle ilgili değil, kitaplarla ilgilidir. Bu noktadan itibaren kütüphanenin ilk ve orta öğretimde tam manasıyla işlevsel hale gelmesini sağlamış olan sebepleri, 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında toplumsal ve eğitimsel görüşlerdeki gelişmelerde aramak gerekir.

İlk ve orta dereceli öğretim kurumları, XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başlarında sayısı hızla artan bir öğrenci grubunu eğitmek zorunda kalmıştır. Öğrenci sayısındaki bu artış, dolayısıyla zihnen ve bedenen farklı bireylerin artışını da içermektedir. Ancak bu dönemde hakim olan görüş, bütün çocukların aynı olduğu, aynı imkanlara sahip olması gerektiğidir. Tabii ki hakim olan bu görüş, XX. yüzyılın ortalarına doğru yerini, çocukları hızla değişen çevreye uydurma ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayacak metotlar geliştirme, düşüncesine bırakmıştır. Böylece bu şartlar, hareket noktası olarak bireyi almayı ve onun etrafında hareket etmeyi sağlamıştır. Kütüphanenin önem kazanması da eğitimdeki bu değişikliklerle birlikte farklılık kazanmıştır.

Yeni eğitim düşüncesinde, kütüphanenin kazandığı önem, bir bakıma, çocuğun ilgisini geliştirmek, ihtiyaçlarını karşılamak şeklinde değişir. Kütüphanenin önem kazanmasındaki bir diğer sebep

de, öğretim metotlarında araştırma ve faaliyet fikrine geniş yer verilmesidir.

Çocuğa problem seçme imkanı verip, onu çeşitli kaynaklardan bilgi toplama yoluna sevk eden her sistem, kütüphane ile kesin olarak bir birlik ve işbirliği yoluna gitme zorunluluğunu duymuştur.

Okul kütüphanelerinin tarihsel gelişimi konusunda bu açıklamalardan sonra, bu kütüphanelerin eğitim sistemi içindeki yeri ve önemine değinmek anlamlı olacaktır.

OKUL KÜTÜPHANELERİNİN EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Günümüz toplumları artık daha farklı becerilere sahip bireyler istemektedir. Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini katabilen ve bu bilgiyi yayan toplum ya da kişiler güçlü olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, günümüz toplumlarının ihtiyacı olan insan profili değişmiş, farklılaşmıştır. Küreselleşme, bilim ve teknolojiye gelişmeler bilgi toplumunun gerektirdiği insan gücü profilini belirleyen temel etmenler olmuştur. Bugünün öğrencileri bilgi ile çok farklı biçimlerde karşılaşmakta ve bilgi hızla artmaktadır. Bilgi patlamasının özünde sürekli olarak yenilenen araştırma ve geliştirme çalışmaları bulunmaktadır. Bireyleri geliştirirken çağdaş gelişmeleri yakından izleyip, kendi yaşamlarında gerekli uyarlamaları yapabilmelerini kolaylaştıracak, bilgi üretebilecek bilgi, tutum ve becerilerle donatılmaları gerekmektedir.

Bu becerilere sahip bireylerin yetişmesinde ise ilköğretimde aldıkları eğitim kalitesinin önemini bir kere daha hissettirmektedir. Özellikle Amerika ve Batı toplumlarında "kütüphane bütün okullarda, şu veya bu biçimde, öteden beri var olagelmıştır. Ancak, ders programları ve eğitim alanındaki diğer gelişmeler, okul kütüphanesinin özellikleri ve rolü üzerinde, dolayısıyla işleyişi ve örgütlenmesi üzerinde, önemli bir etki yaratmıştır."

Kütüphanesiz eğitim, araştırma ve hatta bilim olmayacağı bilinen bir gerçektir. Eğitim ve kütüphane sistemleri arasında

vazgeçilmez bir etkileşim vardır. Olmaması halinde, eğitim eksik kalacaktır. Ezbere dayanacak "üretken beyinler yetiştirme" amacına ulaşamayacaktır.

Üretken beyinleri yaratmak için, bireylere gittikçe artan ölçüde kaynak kullanma fırsat ve olanakları sağlamak zorunluluk olmaktadır. Bunun için, eğitim kurumları, hizmetinde bulunduğu kullanıcı grubu için gerekli kaynakları toplamak, onları belli bir düzende organize etmek ve hizmete sunmak zorundadır. Bu görev ise okulda okul kütüphanelerine düşmektedir.

İşte ilk ve orta dereceli öğretim kurumlarında işlevsel okul kütüphanesinin doğuşu bu ihtiyaçları karşılama mecburiyetinin sonucunda gerçekleşmiş, varoluşları itibariyle taşıdıkları niteliklerle, bugünün okul kütüphanelerini eğitimin ayrılmaz parçası ve öğretimde başarının temel şartı haline getirmiştir.

OKUL KÜTÜPHANELERİNİN İLKE VE AMAÇLARI

Okul kütüphanelerinin eğitimdeki rol ve önemlerinin yanında, onların özelliklerinin daha iyi anlaşılması için, okul kütüphanelerinin ilke ve amaçlarını da ele almak gerekir.

Okul kütüphanesinin ilkeleri üzerinde duracak olursak,

Okul kütüphanesi, okul programının temel bir unsuru olmak,

Okul kütüphanesine, kütüphaneci ve öğrencilerin yanı sıra okul sistemi içindeki diğer görevlilerle özellikle, okul müdürü ve sınıf öğretmenlerinin bilgili ve yapıcı katkılarını sağlamak.

Kütüphane, bütün okul programını paylaşarak, kitap ve kütüphanelerin etkili şekilde kullanılmasını teşvik etmek için, bireye, okuma rehberliği, bol okuma materyali ve kütüphane tecrübesi gibi kişisel hizmetler vermektir.

Bu ilkelerle birlikte, IFLA tarafından hazırlanan ve 1999'da Unesco'nun onayladığı 'Okul Kütüphaneleri Manifestosu'nda' belirlenen, okul kütüphanesinin amaçlarına değinecek olursak,

- Okul kütüphanesinin misyonunda ve okulun ders programında anahatları belirtilen eğitsel amaçları, desteklemek ve geliştirmek,

- Çocuklarda, okuma, öğrenme, tüm yaşamları boyunca

kütüphane kullanma alışkanlığını ve zevkini sürdürmek ve geliştirmek,

- Bilgi edinme, anlama, hayal gücünü geliştirme ve eğlenme açısından bilgi yaratma ve kullanmaya yönelik deneyim kazanma konusunda fırsatlar sunmak,

- Tüm öğrencilerin, formu, formatı veya ortamı gözetmeksizin bilgiyi değerlendirme ve kullanmayı öğrenme ve uygulama becerilerini desteklemek,

- Öğrencilerin, farklı fikir, deneyim ve görüşlerle karşılaştıracak yerel, bölgesel, ulusal ve küresel kaynak ve fırsatlara erişmelerini sağlamak,

- Demokraside, etkin ve sorumlu vatandaşlık ve katılım için düşünce özgürlüğünün ve bilgiye erişimin zorunlu olduğu anlayışını açıkça beyan etmek,

- Tüm okul ve onun dışındaki toplum için, okumayı, okul kütüphanesinin hizmetlerini ve kaynaklarını geliştirmektir.

Okul kütüphanesi, bu amaçları gerçekleştirmek üzere, politika ve hizmetler geliştirir, kaynaklar seçer ve sağlar; uygun bilgi kaynaklarına fiziksel ve düşünsel erişim sağlar; öğretim olanakları sağlar ve eğitimli personel istihdam eder.

TEKNOLOJİK DEĞİŞİM

İnsanlık tarihinde çok az yenilik büyük değişimlere yol açmıştır. Bunlara kısaca değinecek olursak.

'Pulluk, tarımda o zamana dek bilinen tekniklerin 10 katı kadar bir ilerleme, kimyasal gübre de verimlilikte 10 kat bir artış sağlamıştır. Pullukla gübrenin birlikte kullanılması tarım devrimine yol açmıştır.... Buharlı makinenin bulunuşu ise insan yeteneklerini 1000 kat artırmış ve sanayi devrimini getirmiştir. Otomobil insanın yürüme yeteneklerini yaklaşık 15 kat arttırmış Jet uçaklarıyla ulaşım hem dünyamızı küçültmüş, hem de yürümeye oranla insan yeteneklerini 150 kat arttırmıştır, İnsanlık tarihinde çok az sayıda teknolojik buluş insan yeteneklerini milyon kat arttırmıştır. Bunlardan ilki, mesajların bir yerden bir yere daha önce bilinen tekniklerden milyon kat

daha hızlı iletilmesine olanak veren iletişim teknolojisi, ikincisi nükleer teknoloji, sonuncusu ise bilgisayar teknolojisi. Bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin birleşmesiyle insan yetenekleri ilk kez milyon kere milyon (trilyon) kat artmıştır.'

İnsanlık tarihinde önemli dönüm noktaları olan tarım devrimi, sanayi devrimi, teknolojik devrim insanın yeteneklerini artırarak ve bilgi'nin değişmesini, ulaşılmasını etkilemiş zaman/bilgi kıstasını insanlar lehine dönüştürmüştür.

Teknolojik değişimin kütüphaneleri ilgilendiren konularına değinecek olursak;

INTERNET

Değişik kapasite, marka ve işletim sistemlerine, bilgisayarları ve bir çok küçük ağı birbirine bağlayan, birbirleriyle bilgi alışverişi yapmasına olanak sağlayan, TCP/IP protokolüne dayanan uluslararası 'ağların ağı' adı verilen, elektronik bir ağıdır. Genel olarak internet, belirli adreslerdeki hizmet birimlerinde, kullanıcılara yönelik bir takım bilgi hizmetlerinin sunulduğu bilgisayar ağıdır.

İnternetin kütüphane hizmetlerine katkıları:

- 1- Sipariş verilecek yayınların seçilmesi,
- 2- Siparişlerin kontrolü ve eksikliklerin istenmesi,
- 3- Kütüphane kataloglarının kullanıcılara açılması,
- 4- Okuyucu hizmetleriyle sorulara cevap verilmesi,
- 5- Elektronik yayınlara ulaşılması,
- 6- Kitap/fotokopi sağlanması,
- 7- CD-Rom ve veri tabanları ile tarama hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- 8- Haberleşme grupları ile iletişim kurulması ve benzeri çalışmalardır.

ELEKTRONİK KÜTÜPHANE: Ses, görüntü, resim ve metin içerikli birçok malzemenin elektronik ortama taşınması, bu ortamda kataloglanması, saklanması ve yine bu ortamda kullanıcıların

kolaylıkla erişerek kullanması gibi bir çok hizmeti içeren yapılanmadır.

SANAL KÜTÜPHANE; Bilgisayar ve elektronik iletişim araçlarında yaşanan baş döndürücü teknolojik gelişmeler, bilginin dağıtımı ve erişimindeki geleneksel yapıyı değiştirmiştir. Bu gelişmeler, öncelikle geleneksel kütüphaneleri, kitap ve belgeleri saklayıp hizmete sunan kurumlar olmaktan çıkarıp, farklı bir konuma götürmüş ve bunun neticesinde de 'sanal kütüphane' kavramını doğurmuştur. Sanal kütüphane, kitap, dergi, okuma salonu gibi fiziksel öğeleri olmayan, kullanıcılarına elektronik kanallardan bilgi sağlayan, oturduğumuz yerden tüm bilgilere erişebilmemize imkan veren, haftanın 7 günü 24 saat açık ve kütüphanenin düzeni, konu kapsamı, kataloğun cinsi ve hatta kütüphane binası, kütüphane binasının iç dekorasyonu, diyalog kuracağımız kütüphanecinin özellikleri, bizim karar vereceğimiz unsurlarla oluşacak bir kütüphanedir. Bu kütüphanede bütün materyaller daima yerindedir. Yani kaybolmuş, çalınmış, ödünç verilmiş ya da yanlış bir rafa yerleştirilmiş olamaz. Tek bir kütüphaneye dayanmaktan çok, bir ağın bir araya getirdiği hizmetler ve kaynakların bileşimi olarak görülen sanal kütüphaneler, bilgi kaynaklarının tanımlanmasını, yerinin belirlenmesini ve elde edilmesini sağlar.

ELEKTRONİK YAYINCILIK: Gerek metin türü, gerekse grafik, ses, resim v.b. öğeler içeren çoklu ortam (multimedia) türü 'elektronik belgeler', internet aracılığıyla kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır.

Bir çok etkileşimli malzeme, Cd-Rom'dan, kapasitenin sınırsız olduğu World Wide Web'e geçiş yapmaya başlamış ve bilim adamı, sanatçı, gazeteci, müzisyen, yazar, işadamı ve farklı meslek dallarındaki birçok kişinin çalışmalarını biraraya getirmiştir.

Yayınevleri internet aracılığıyla sağladıkları 'belgeler' için abonelik sistemi geliştirmiş ve kullanıcılara şifreler vermiştir. Kullanıcılar yayıncıların web sayfalarına erişerek, yayımlanan makale, dergi, duyuru, resim v.b. materyalleri değişik formatlarda kendi makinelerine indirmekte ve kullanmaktadırlar

Günlük gazeteler, Lebib Yalkım mevzuatları, Resmi Gazete, Bilim Teknik/Çocuk, ve benzeri yayınlar elektronik olarak dağıtımı ülkemizde gerçekleştirilen elektronik yayıncılığa örneklerdendir.

Elektronik yayıncılığın kütüphaneciliği ilgilendiren boyutları incelersek, aşağıda sıraladığımız unsurları tanımamız gerekmektedir.

E-DERGİ: Elektronik formda dağıtılan bir süreli yayın. Basılı süreli yayınların elektronik kopyaları internet aracılığıyla hizmete sunulmaya başlamıştır. Yayıncılar genellikle, bir derginin basılı kopyasına abone olanlara, internet aracılığıyla erişim olanağı sağlayarak, makalelerin tam metnini değişik formatlarda kendi makinalarına indirmelerine olanak vermekte ve kullanımı kolaylaştırmaya çalışmaktadırlar.

E-KİTAP: Bilgisayar ve ekran teknolojisindeki gelişmeler, bize bugünün kağıt kitabının yerini alacak hafif, evrensel bir elektronik kitapla 'e-kitap' sağlamaya başlamıştır. Bugünkü kalın veya kağıt ciltli kitaplarla yaklaşık aynı boyut ve ağırlıktaki bir kasa içinde, yüksek çözünürlüklü metin, resim ve görüntü gösterimi yapabilen, sayfaları parmağımızla çevirebilecek veya istediğimiz bölümleri aramak için sesli komut kullanabileceğimiz ve internet üzerindeki her belgeye erişilebilme olanağı sağlayıp, kendi yedekleme ünitelerine aktarım yapılmasına izin verebilecek araçtır.

CD-ROM: Metin, grafik, fotoğraf, canlandırma, müzik ve video görüntüsü gibi farklı bilgi türlerini, tek bir belgede bütünleştiren, bu bilgileri sayı sistemine göre saklayan, istendiğinde bilgisayara, video-disc, cd çalıcıya/oyuncuya takılıp kullanılabilen bilgi kayıt araçlarıdır.

MULTİMEDİA: Metin, grafik, ses, resim v.b. öğeleri içeren çoklu ortam türü elektronik 'belgelerin' tümüdür.

VERİ TABANI: Bir takım ortak özelliklere sahip, çeşitli

türde bilgilerin ve verilerin (makale, sayısal veriler, bilançolar, istatistikî veriler, grafikler, bibliyografik bilgiler veya bir yerde yayımlanmış metnin tamamı) bilgisayar yardımıyla tekrar erişilebilir formatta biraraya getirilmesinden oluşmuş kayıtların bütünüdür. Bu toplulukta, yapı veri alanlarından oluşmakta ve bu alanlar, genelde erişim için temel oluşturan verileri içermektedir. Bazı alanlar ise kaydın ekranda ya da çıktıda gösterimi sırasında, bütünlük oluşturmak için kullanılır.

ÇEVİRİMİÇİ ERİŞİM: Kullanıcının bilgisayarla etkileşimli olarak birkaç dakika veya saniye içinde bilgiye ulaşması işlemine, çevrimiçi veya gerçek zamanlı çalışma denir. Taramayı sonuçlandırmak için kullanıcının gerekli gördüğü veri tabanlarına bilgisayar aracılığıyla etkileşimli erişimdir... Çevrimiçi bilgi erişim sistemleri, gereksinim duyulan bilginin alınabilmesinde kullanılan bir bilgisayar donanım ve yazılım setidir.

BLUETOOTH: Mobil telefonlar, PDA'lar ve bilgisayarlar gibi cihazların kısa dalga kablosuz bağlantıyla iletişim kurmalarını sağlayacak teknoloji spesifikasyonuna verilen isimdir. Düşünün ki bir yolculuğa çıktınız ve yanınıza laptop ve telefonunuzu aldınız. İşte Bluetooth adı verilen bu teknoloji, bu iki cihazı kablo ya da protokol derdi olmadan birbirleriyle etkinleştirebilir. Bu işlemin gerçekleşmesindeyse 9 mm X 9 mm boyutlarında bir çip kullanılır. Bu çip, iki cihazda da bulunur ve cihazlar arasında düşük maliyetli kısa dalga radyo linki oluşmasını sağlar.

OKUL KÜTÜPHANESİ STANDARTLARI

Standartlar, mükemmelliğin kabul edilmiş ve ulaşılabilecek modellerini, bugünkü kütüphane programlarını ölçebilecek standartları, öğrenciler için kütüphane hizmetlerinin ilerlemesini sağlayan yönergelerin ve programların gelişimi için yöneticilerce desteklenen belgeleri sunar.

Okul kütüphanesi standartları, çocuklar ve genç yetişkinlerle çalışan halk kütüphanelerinin de etkinliklerini yansıtır. Bilgi

çağının ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte, günümüz çocuklarının bilgi ihtiyaçlarına hizmet eden tüm kütüphaneler ve kütüphaneciler, mesleki bağlarını geliştirmek zorundadırlar. Çünkü, geleceğe ve mükemmelliğe doğru yönelen standartlar, hizmetlerin uyum içinde yürümesi için ortak bir zemin hazırlarlar.

Günümüze kadar okul kütüphaneleriyle ilgili çok farklı standartlar geliştirilmiştir. ABD'de 1920'de çıkan ilk standartlardan 1998'de çıkan en son standarda kadar, yedi çalışma grubu, çocuklar için kütüphane hizmetlerinin mesleki gelişimine, felsefi ilkeler sağlamıştır. Belirlenen bu ulusal kurallar, her ülke ve her bir bölgeye ait, resmi birliklerce geliştirilen kuralları etkilemiştir. Hatta, bazı durumlarda, çocuk kütüphaneciliğinin yönünü değiştirmiştir.

1915'te görsel kaynaklar, resimler, slaytlar, kart postallar müze numuneleri olarak tanımlanırken, işitsel materyaller sadece gramofondan oluşuyordu. Ancak şu husus önemlidir; modern okul kütüphanelerinin ilk kuruluşlarından itibaren bu konudaki liderler, bilgiye katkıda bulunan bütün materyalleri sağlayan ve kullanılmasını öngören çok yönlü yaklaşımı savunuyorlardı.

Okul kütüphanesinin önemi, ortaokullardaki okul kütüphaneleri için, ilk standartlar grubunun geliştirilmesiyle birlikte, öğretime yansımıştır. Bu standartlar 1920'de ALA (Amerikan Kütüphane Derneği) tarafından yayınlanan 'Kesin Standartlar' olarak bilinir.

Bu standartlarda, materyal seçimi, materyalin korunması, bina ve araç-gereç, kadro ve özellikleri, materyalin kullanımını öğretme, maliye ve kontrol durumu şeklinde 6 ayrı alan vardı.

1925'te ALA ve NEA (Ulusal Eğitim Derneği), ilkokullar için bir standart grubu geliştirmek üzere güçlerini birleştirdi. Sonuçta, 'İlkokul Kütüphanesi Standartları' adıyla bir standart yayınlandıysa da, maalesef bu standartlar tam anlamıyla kabul edilmedi. Zamanın şartları içerisinde düşünülürse, bu şaşırtıcı bir şey değildi. Çünkü o dönemlerde, ilkokul kütüphaneleri düşüncesi henüz nispeten yeniydi. 1940'ların başlarına kadar sadece on ülke, ilkokullarda kütüphaneler için standartlar geliştirdi.

1945'te ALA, 'Bugünün ve Geleceğin Okul Kütüphaneleri' adıyla başka bir standart grubu yayınladı. Bu yeni standartlar grubu, her bir kütüphane için, kütüphane büyüklüğü, kitapların sayısı, araç-gereçlerin miktar ve çeşitleri, personelin sayısı ve eğitim düzeyi gibi sayısal ölçüleri bir araya getirdi.

Uzun süre beklemiş olan, okul kütüphanesi programları için de, 1960'da yine ALA tarafından 'Okul Kütüphanesi Programları İçin Standartlar' başlığıyla yeni standartlar yayımlandı. Bu standartlarda, kütüphane alanındaki çalışmaların açıklanması, 1956'da ASLA (Amerikan Okul Kütüphaneleri Derneği) tarafından kabul edilen felsefenin ifadesine uygundu. Bu felsefi ifade, eğitim amaçlarının, öğretim materyalleri çeşitlerinin kullanılması yoluyla bir okulda bir araya getirilmesi gerektiğini gösterdi. Okul kütüphanelerinin, film şeridi, hareketli resimler, ses kayıt cihazları ve daha yeni diğer metotlar gibi öğretim araçlarını da kapsaması gerekiyordu. Çok yönlü bir çevre içinde, okul kütüphanecisinin rolünü anlatmak için, yeni standartlar, materyal uzmanı ve eğitim materyalleri merkezi gibi terimler ortaya çıkardı. Görsel-işitsel araçların etkisini açıkça gösteren 1960 standartları, 1945 standartlarına göre radikal değişiklikler meydana getirdi.

1960'ta yapılan bu teşebbüse rağmen, uzmanlar arasındaki varolan karışıklık ve bölünme devam etti. NEA, 1966'da kendi standartlarını yayınladı.

1969'da yayımlanan 'Okul Medya Programları İçin Standartlar', okul kütüphanelerindeki aktiviteleri tanımlamak için, medya merkezi, medya programı ve medya uzmanı terimlerini kullanarak yeni terminolojiyi içeren değişimi tamamladı. ASLA ve NEA'nın ortak bir çabasıyla yayımlanan bu standartlar, okul kütüphanelerinin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve eğitim stratejileri geliştirmek için, öğretmenlerle birlikte çalışılması gerektiği görüşünü ortaya çıkardı.

Standartları geliştirme çabası, daha sonraki yıllarda da devam etti. 1975'de geliştirilen 'Bölge ve Okullara İlişkin Medya Programları' adlı standartlarla umulan, okul kütüphanesinin rolünü açıklayarak kolaylaştırmak, okul kütüphanelerini kullananlar için

daha yeterli hizmet şartları sağlamak ve yeni teknolojilere ağırlık vermektir. 1975 standartları, sistematik planlamanın önemi üzerinde durmuştur. Bu iş, sadece ders programlarıyla değil, öğretmenlerin öğretim metotlarıyla desteklenen, kaynaklarla birleştirilmiş bir program görüşüne doğru hızla hareket ediyordu. Bu standartlar, bir destek hizmetinden, okulun bütün eğitim programlarının ayrılmaz bir parçasına doğru değişen bir okul kütüphanesi anlayışına yol açtı.

1983'de, ASLA ile Eğitim ve İletişim ve Teknolojisi Derneği, bir standartlar komitesi atayarak, okul kütüphanesinin gelişiminin 21. yüzyıla taşınması için yeni standartlara ihtiyacı olduğunu resmen kabul etti. Konuyla ilgili liderlerin çeşitli toplantılarında ayrıntılı olarak değerlendirilen sonuç belgesi, 'Bilgi Gücü' (Information Power) başlığıyla 1988'de yayımlandı.

Okul kütüphanesi medya programları için kurallar, daha önceki birçok kurallar gibi, okul kütüphanecisinin rolünü açıklamak üzerinde odaklaşır. 1988 kuralları, eğer kütüphane medya programı, okulun öğretim programının ayrılmaz bir parçası olacaksa, okul kütüphanesi medya uzmanının canlandırmak zorunda olduğu üç rolü tanımlar: Bilgi uzmanı, öğretmen, eğitim danışmanı.

Her bir standart grubunun başarısı, kütüphanecinin okul içinde oynadığı rolü genişletti ve her bir genişleme, kütüphane programlarını eğitimle uğraşanlarla biraz daha fazla bütünleştirdi.

Okul kütüphanecilerinin okulun her günkü çalışmalarında oynadıkları rol arttığı için, bu rolü tanımlama ve açıklama ihtiyacı olmuştur. Bu sebepten, her bir standart grubu bu rolün nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini açıklamaya çalıştı. İlk standartlar şu tür niceliksel ölçüler üzerinde odaklaşmıştı: Kütüphane için kaç eleman, ne kadar kitap ve materyal, ne kadar yer olmalı? Mükemmellik için hangi araç-gereçler gerekli? En yeni standart grubu olan "Bilgi Gücü" ise, hızla değişen dünyada sayısal standartlar belirlemenin zorluğunu kabul etti.

OKUL KÜTÜPHANESİ FİZİKİ STANDARTLARI (1985)

ÜLKE	DERME	BİNA	PERSONEL	BÜTÇE
AVUSTRALYA	<200 Öğr. 30 ktp.	<300 Öğr. 225 m.kare	1 Ktp. 1 Yrd.	> 500 Öğr. Öğr. 3\$
KANADA	<300 Öğr. 30 ktp.	% 30 Ot.Al. <150 Öğr. 3.25mk	300-500 Öğr. 1 Ktp.	< 500 Öğr. 7-12\$
ALMANYA	3-12 ktp.	% 5-10 Ot.Al. 2 mkare	> 1500 Öğr. 1 Ktp.	
MACARİSTAN	5-10 Ktp.	25-30 Kullanıcı Oturma yeri	> 500 Öğr. 1 Ktp.	
SİNGAPUR	5 Ktp.	% 5 Öğr.Ot.Al. 2.3-2.5 mkare	1 Ktp.	
İNGİLTERE	8-10 Ktp.		> 800 Öğr. 1 Ktp. ve yardımcılar	
AMERİKA	< 250 Öğr. 10 Ktp.	% 33 Öğr. Ot.Al. 75 Oturma yeri 335 mkare	Her 250 Öğr. 1 Ktp.	

OKUL KÜTÜPHANESİ FİZİKİ STANDARTLARI (2001-Amerika)

Öğrenci	< 400	401-800	> 801
Personel	1 Ktp.+1 Yrd	1 Ktp.+2 Yrd	2 Ktp.+2 Yrd
Kitap	20	22	24
Sür. Yay.	50	75	100
K.Dış Yay.	%1	%1	%1
Bütçe	%5	%5	%5
Bilgisayar	8	16	20

İlköğretim < 300 Öğrenci yaklaşık 267 metrekare

Ortaöğretim < 1000 Öğrenci yaklaşık 560 metrekare

İlk sorunu, okul kütüphanecilerinin ne yapması gerektiğini saptamaya çalışan bütün okul kütüphane standartları çözmeye çalıştı. 1988 standartlarında ise, kütüphane medya uzmanlarının üç rolü tanımlanıp açıklandı ve genişletildi. Bu uzmanların ilk rolü olan bilgi uzmanlığının, baştan sona tüm tarihte kütüphaneciler için temel rol oluşturduğu belirlenmiştir. Bilgi uzmanının Bilgi Gücü'nde tarif edilen sorumlulukları, genellikle

profesyonellerce kabul edilen kütüphaneciliğin temel öğelerini yansıtır. Derme geliştirme, listeleme, danışma, yönetim. Bu, bilgi uzmanının diğer bütün uzmanlık alanlarıyla, okul kütüphaneciliği arasında bağlar kuran rolüdür.

1988 standartlarında, öğretmenlik ve eğitim danışmanlığı gibi diğer iki rol tanımına gelince, bu rollerin her biri önceki standartlarla birleştirilen sorumlulukları genişletir ve her biri okulun eğitim faaliyetlerinde okul kütüphanecilerini daha çok etkiler.

Öğrencilere kütüphane kaynaklarını kullanmayı öğretme, baştan sona tüm standart gruplarında, okul kütüphanecilerinin bir sorumluluğu olarak kabul edilmiştir. Oysa Bilgi Gücü'ndeki öğretmen rolünün tarifi, bilinen kütüphane yetenekleri eğitimini aşar. Bilgiyi analiz etme, değerlendirme, sentez yapma ve iletişim kurmada yüksek derecede kavrama yeteneklerini birleştirir.

Okul kütüphanecisinin öğretme rolü, bilgi programını okulun eğitim programıyla bütünleştirir. Bunu yapmak için, kütüphaneciler okul yönetimi ve sınıf öğretmenleriyle yakınlık içinde çalışmak zorundadır. Başka bir deyişle, kütüphaneciler öğretme rollerini ayrılık içinde uzun bir süre yerine getiremezler. Kütüphaneci önce, yönetim ve öğretmenlere, bilgiye entelektüel ve bilimsel yaklaşımın okul programlarının en önemli parçası olduğunu kabul ettirmek zorundadır. Sonra bu parçayı, okulun eğitim programıyla bütünleştirmek için liderlik ve uzmanlık sağlamak zorundadır.

Eğitim danışmanı olan üçüncü rol, okul kütüphanelerini okulun eğitim faaliyetlerinin bütün kısımlarına katar. Eğitim danışmanı olarak okul kütüphanecileri, sınıf eğitimini geliştirmeye yardım etmek için öğretmenlerle birlikte çalışırlar. Bunu yapmak için, okul kütüphanecilerinin eğitim materyalleri, teknolojisi ve stratejileriyle iç içe olmaları gerekir. Özellikle okul kütüphanesi hizmetleri ve kaynaklarıyla ilgili olduğundan, okul kütüphanecisinin eğitim programlarının geliştirilmesine katılımı da beklenir.

Contance ve Boyce'a göre, bazı uzmanlar kendilerini öğretmen kütüphaneciler, kütüphane medya öğretmenleri veya uzman öğretmenler olarak adlandırmak istemektedirler. Bu durum,

kendine güvensizliğin etkileri olarak görülebilir. Çünkü, onlar uzmanlık imajının değerini gerçekten arttırmayanlardır. Aslında kütüphaneciler, zamanlarını isim konusunda endişelenmekten çok, kendilerinin okulda ne yapabileceklerini göstermekle geçirmelidirler.

Buraya kadar kısaca incelenen standartlar arasında özellikle 1988 standartlarının, okul kütüphanecisi veya günümüzde daha yaygın bir adla okul kütüphanesi medya uzmanının, öğrencileri bilgi okuryazarına dönüştürmedeki rolünü vurgulama açısından önemine dikkat çekilmelidir. ASLA ile Eğitim ve İletişim ve Teknoloji Derneği tarafından hazırlanan ve 1998'de yayınlanan yeni bir standart, 1988 standartlarındaki bu özelliği daha da geliştirir.

Bilgi okuryazarı bir öğrenciden beklenen, kısaca, elektronik ortamdakiler dahil, çeşitli ortamlarda kayıtlı bilgiye, kendi başına etkin şekilde erişmeyi, bilgiyi eleştirerek değerlendirmeyi ve kullanmayı öğrenmesidir. Bir sonraki bölümde bu konuya tekrar değinilecektir. Ama söz konusu becerilerin kazandırılmasında, okul kütüphanecisinin rolünün gittikçe daha fazla önem kazanması, okul kütüphanesiyle ilgili çağdaş standartlarda açıkça gözlenmektedir.

Yukarıda anlatılan fiziki standartlar ve bilgi okuryazarlığı girişinden sonra geleceğin öğrenen toplumunu oluşturacak olan bireyler için, bilgi okuryazarlığı kavramını inceleyelim.

BİLGİ OKURYAZARLIĞI

İnsanlık tarihi boyunca toplumlar, yaşadıkları dönemlerdeki önemli gelişmeler sonucunda, tarım toplumu, sanayi toplumu şeklinde adlandırılmıştır. Günümüzde yaşanmakta olan değişim ve bilgiye verilen önem arttıkça, şu anda ve gelecekte kullanılacak yeni bir toplum kavramı ile karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. Bu toplumun ismi ise herkesin bildiği gibi bilgi toplumdur. Tanım olarak bakıldığında, bilgi toplumu, ileri derecede araştırmaya yönelmiş; araştırma ve deneylerinde bilimsel metotları kullanan; araştırma-geliştirmeye çok büyük maddi kaynaklar ayırarak, elde ettiği sonuçları kapsayan geniş bir bilgi hazinesine sahip olan;

elde ettiği bilgileri biriktiren, düzenleyen, yorumlayan ve bu bilgileri ortaya koyduğu hedeflere ulaşmak için, geliştirmek ve hatta değiştirmek için, kullanan topluma 'Bilgi Toplumu' denir.

Bu toplumu oluşturacak bireyler ise bilgiyi okuyup yazabilmeli, yeni bilgiler üretebilmelidir. Yani her birey American Library Association (Amerikan Kütüphane Derneği) tarafından, bilgiye ihtiyaç olduğuunda farkında olma ve onun bulunduğu yeri saptama, değerlendirme ve ihtiyaç duyulan bilgiyi etkili olarak kullanma yeteneği olarak 'bilgi okuryazarlığını' tanımlanmaktadır.

Association of College and Research Libraries (Fakülte/Yüksekokul ve Araştırma Kütüphaneleri Derneği.) tarafından yapılan bir başka bilgi okuryazarlığı tanımı ise, enformasyona ihtiyaç olduğuunda farkında olma ve onun bulunduğu yeri saptama, değerlendirme ve ihtiyaç duyulan enformasyonu etkili olarak kullanma yeteneğine sahip olmada, bireylerin gereksinim duyduğu yetenekler topluluğu şeklindedir.

Her iki tanımda, aynı olmakla birlikte, ikinci tanımda 'gereksinim duyulan yetenekler topluluğu' vurgulanmaktadır. Bu yetenekler yaşanan hızlı teknolojik değişimin ve çabuk çoğalan bilgi kaynaklarının  ağdaş çevresi içinde gittikçe daha önemli olmaktadır. Bu çevrenin karmaşıklığının artmasından dolayı, bireyler, -akademik çalışmalarında, işyerinde, kişisel yaşamlarında vd.- çeşitli ve bol bilgi seçenekleriyle karşılaşmışlardır.

Bilgi, kütüphanelerden, kamu kaynaklarından, özel kuruluşlarından, medya ve internetten vd. elde edilebilir. Ancak, gittikçe çoğalan bir düzeyde bilgi, bireylere gerçekliği, geçerliliği ve güvenilirliği ile ilgili artan kuşkularla ve filitrelenmemiş formlarda gelmektedir. Bununla birlikte, bilgi, grafik, görüntü, ses ve metni içeren çoklu ortamlar gibi alışık olunmayan ortamlardan da elde edilebilmektedir. Bu durum, bilgiyi anlama ve değerlendirmede, bireyler için yeni meydan okumaları da ortaya çıkarmaktadır. Sırf bilginin çokluğu, bilgiyi etkili olarak kullanmada gerekli yetenekler topluluğu olmadan, kendi kendine daha bilgili insanları yaratmayacaktır. Kısaca,

bilginin hızla genişleyen ve büyüyen niceliği ve şüpheli niteliği, toplum için büyük meydan okumaları yaratmaktadır.

Bilgi okuryazarlığı, yukarıda sözü edilen, giderek artan ve çeşitlenen meydan okumalara karşı, bireylerde yaşamboyu öğrenme bilincini yaratmada, bu bilinci yaymada ve daha etkin öğrenme için bireylerin yeni yetenekleri kazanmalarında, yalnızca bir dizi becerileri öğrenmeyi değil, aynı zamanda öğrenilenlerden anlam çıkarmak üzere düşünme yollarını da gerekli kılmaktadır.

Bilgi okuryazarlığı, yaşam boyu öğrenme için temel oluşturur. Tüm disiplinlere, tüm öğrenme çevrelerine ve eğitimin tüm seviyelerine açıktır. Bilgi okuryazarlığı, öğrencilere, içeriği iyice öğrenmeyi ve araştırmalarını büyütmeyi, kendini daha fazla yönlendirebilen kişi olmayı ve kendi öğrenmeleri üzerinde daha geniş kontrolü üstlenmeyi sağlar.

Bilgi okur-yazarı bir birey:

- Bilginin bir gereksinim olduğunun farkındadır.
- Doğru ve yeterli bilginin karar verme ve sorun çözmede temel teşkil ettiğinin bilincindedir.
- İhtiyaç duyulan bilginin boyutunu saptayabilmelidir.
- İhtiyaç duyulan bilgiye etkili ve verimli olarak erişebilmelidir.
- Bilgiyi ve onun kaynaklarını eleştirel olarak değerlendirebilmelidir.
- Kendi bilgi temeli içine, seçilmiş bilgiyi katabilmelidir.
- Belirli bir amacı gerçekleştirmede, bilgiyi etkili olarak kullanabilmelidir.
- Bilginin kullanımı etrafındaki ekonomik, yasal ve sosyal meseleleri anlayabilmeli, bilgiye etik ve yasal olarak erişip onu kullanabilmelidir

BİLGİ OKURYAZARLIĞI STRATEJİK PLAN

Her çalışma yapılmadan önce, belli bir planlama çerçevesinde adım atılması gerekmektedir. Öğrencilerin de bilgi okuryazarlığı kavramını anlayabilmeleri, onu içselleştirmeleri için, akademik bir çevre içersinde bir stratejik planlama yapılmalıdır.

Bilgi okuryazarlığı stratejik planlama yapısını oluşturan 3 eleman bulunmaktadır.

- 1- Personel gelişim stratejisi,
- 2- Müfredat gelişim stratejisi,
- 3- Müfredat dışı eğitim stratejisi,

TEMEL STRATEJİK KOMUTLAR

- 1- Çeşitli müşteri grupları için bilgi okuryazarlığı konusunda onları bilinçlendirmek ve bu amacı gerçekleştirmek için stratejiler belirlemek,
- 2- Okulun planını geliştirmek ve tavsiye etmek,
- 3- Bilgi okuryazarlığı gündemi ile ilgili anahtar gruplar arasında iletişim kurmak, (çeşitli bölümler arasında)
- 4- Bilgi okuryazarlığı eğitimini yürütürken okul personelinin

karşılaştığı problemler ve sorunları gözlemlemek ve belirlemek,

5- Okul içindeki bilgi okuryazarı uzmanlarına erişim sağlamak,

6- Bilgi okuryazarlığı eğitimini zenginleştirmek için mali fırsatları belirlemek ve yardım sağlamak,

7- Bilgi okuryazarlığı ve onu öğretme aşamasında, araştırma ve toplum hizmetleri konusundaki, eleştirel yansıma ve araştırma noktalarının odak noktasını belirlemek,

8- Bilgi okuryazarlığı ile ilgili, ulusal ve uluslararası gelişmelere erişim sağlamak ve izlemek. Politik gelişmeler, fikir gazeteleri, tezler, diğer araştırma sonuçları.

9- Bu planda belirlenen stratejik yönergelerin uygulanmasını değerlendirmektir.

PERSONEL GELİŞİM STRATEJİSİ

Kendi bilgi okuryazarlığını geliştirmek konusunda, tüm personele fırsat sağlamak, aynı fırsatın bilgi okuryazarlık eğitimi fikrini anlamaları, aynı zamanda bu gündemin kendi bilgi birikimleri dahilinde ayak uydurmalarına ortam sağlamak.

Personel geliştirme stratejisi bilgi okuryazarlığı ile ilgilenen tüm personeli hedef alır. Gelişme fırsatları sağlanmasında, bütün okul tarafından önemsenir.

STRATEJİK KOMUTLAR

- 1- Tüm personele kendi bilgi ve yetenekleri konusunda onlara fırsat sağlamak,
- 2- Akademik müfredata bilgi okuryazarlığı eğitimi yerleştirmek,
- 3- Tüm personelin bilgi okuryazarlığını hedefleyen stratejileri öğretme ve öğrenme stratejilerini tasarlama ve kullanma konusunda, onları yüreklendirmek ve onların kullanmasını sağlamak,
- 4- Bilgi okuryazarlığı eğitiminde, insanların ona ilgisini uyanık tutan programlar uygulamak,
- 5- Bilgi okuryazarlığı ile ilgili tüm personelin hem fon bulması hemde yayın yapması konusunda yüreklendirmek.
- 6- Tüm ekibi disiplin tabanlı, öğretme uzmanlığı konusunda bütün personelin sorumluluğu olmasını sağlamak. Bu sorumluluğun yerine getirilmesinde tüm personele yardımcı olmaktır.

MÜFREDAT GELİŞİM STRATEJİSİ

Bütün düzeylerde akademik müfredata bilgi okuryazarlığı eklenmesi için belirlenmiş bir düzen ve destek sağlanmalıdır. Her seviyede, akademik müfredata konulmalıdır.

Mezun olan öğrenciler bilgi okuryazarlığı ile ilgili bilgiye, yeteneğe ve değerlere sahip olmalıdır. Bu yetenekleri özel ve profesyonel hayatlarında verimli/etkili bir şekilde

öğrenme ve uygulamalarını sağlayacaktır.

STRATEJİK KOMUTLAR

1- Bir takım derslere/konulara, bilgi okuryazarlığını zenginleştirmek isteyen tüm akademik personele, müfredat danışmanlık hizmeti sunmak,

2- Yenilikçi eğitim/öğretim stratejilerinin uygulanması için takım desteği önermek,

3- Var olan bir takım konulara birleştirilebilecek bilgi okuryazarlığı yöntemlerini bulunur hale getirmek,

4- Uzmanlaşmış akademik birimler önermek,

5- Müfredata bilgi okuryazarlığı hedeflerini yerleştirmek isteyen personele, gerekli kaynakları belirlemesi ve kullanması için yardımcı olmak,

6- Açık öğrenim/esnek öğrenim/uzaktan öğrenim için gerekli özel destek mekanizmalarını araştırmak ve desteklemek,

7- Bilgi okuryazarlığı programlarına, alternatif modellerini aktarmak için araştırmada bilgi teknolojilerinin nasıl kullanıldığını araştırmak,

8- Denklik arama incelemeleri sürecinde bu derslerin bilgi okuryazarlığı katkılarını test etmek konusunda destek vermektir.

MÜFREDAT DIŞI EĞİTİM STRATEJİSİ

Bilgi okuryazarlığını zenginleştiren öğrenciler ve diğer müşteriler için müfredat dışı öğrenme fırsatları sağlamak.

STRATEJİK KOMUTLAR

1- Okul sistemleri ve kaynaklarının kullanımı konusunda tüm personelin ve öğrencilerin uygun desteğe sahip olmalarından emin olmak,

2- Müfredat önceliklerine ek olarak bilgi okuryazarlığı eğitimleri ve eğitim programları sağlamak,

3- Bilgi okuryazarlığı dışındaki bir dizi faktörü belirlemek için varolan müfredat dışı eğitim programlarını genişletmek,

4- Yatay geçiş ve yardıma ihtiyaı olan öğrenciler için tasarlanmış program ile bilgi okuryazarlığının elemanlarını birleştirmek,

5- Açık ğretim ğrencilerinin bilgi okuryazarlığını geliştirmek için uygun stratejileri belirlemek ve uygulamak,

6- Uluslar arası ğrenci, özel ğrenci gruplarının bilgi okuryazarlığını zenginleştirmek için uygun stratejileri belirlemek ve uygulamak,

7- Okulun hizmet ettiği geniş toplulukların bilgi okuryazarlığını zenginleştirmek için stratejileri belirlemek ve uygulamaktır.

Yukarıda belirlenen stratejiler ile birlikte dūřunūlūp K-12 okullarında yapılan çalıřmalar çerçevesinde oluřturulan Kūtūphane Medya Programı'nı inceleyecek olursak; çalıřma bu programın görev tanımı ile bařlamakta, programın ulařmak istediėi hedeflerle devam ederek program içeriėinde öğrencilerin ulařılması gereken genel standartlarla son bulmaktadır.

Bundan sonraki ařamalar ise, öğrencilere uygulanan programla her sınıf dūzeyinde ulařılması dūřunūlen ğrenci davranıřları, tanımlanmaya çalıřılmıştır.

KūTūPHANE-MEDYA PROGRAMI SINIF K-12

GÖREV TANIMI

Kūtūphane medya teknoloji programı okulun dersleri içine tamamen birleřtirilir ve öğrenme iřleminin merkezindedir.

Bu görev başarısının gerekleri:

a- Kūtūphane medya teknolojisinin hizmetleri tamamen derslerin içine birleřtirilir,

b- Bu teknoloji būtūn öğrenciler için ve būtūn akademik ve konu alanlarında dikkate alınmalıdır.

c- Kūtūphane medya uzmanı, bölge dūzey personeli, yöneticiler, öğretmenler ve ebeveynler arasındaki ortaklık yapılmalıdır.

d- Her bir ortaėı ile bilgi ve dūřūncelere sınırsız eriřime ve evrenselliėin deėerinde ciddi kararlar alınmalıdır.

Bu görevin özel amaçları aşağıdaki değerlerle kuşatılır:

- 1- İhtiyaçları hızla değişen nüfus için bilginin fiziksel ve entellektüel erişimini sağlamak,
- 2- Bilginin becerili kullanıcılarının olması gereken kullanıcılara cesaretle öğrenme deneyimi sağlamak,
- 3- Eğitimsel ve bilgi teknolojilerinin kullanımında yönlendirme ve danışmanlık yardımıyla liderlik sağlamak,
- 4- Hayat boyu öğrenmeye katılan kaynakları ve aktiviteleri sağlamak,
- 5- Okulun bilgi merkezi fonksiyonlarını işleme imkanı sağlamak,
- 6- Demokraside etkin sorumlu vatandaşlığın ön koşulu olan bilgiye erişim ve entelektüel özgürlük kavramının desteklediği öğrenme aktiviteleri ve kaynakları sağlamak,
- 7- Derslerin amaçları ile açıklanmış tamamlanmış ve karmaşık görevleri başarmada teknoloji kullanımında yardım sağlamaktır.

K-12 PROGRAM HEDEFLERİ

- 1- Okuryazarlık ve okumanın zevkini artırarak, gelişmenin deneyimlerini ve bütün dönemlerdeki insanlardan dinlemek ve izlemek,
- 2- İçerik alanlarındaki öğrenme kolaylaştırıcılarında ve zorunlu becerileri artırmada bilgi teknolojisi ve öğrenme kaynaklarının kullanımını cesaretlendirmek,
- 3- Problem çözme ve veri düzenleme, orijinal işler yaratmada, iletişim bilgisi ve düşüncelerde, araştırmayı yürütmede, eğitimsel teknolojilerin geniş menziline uygulama ve tanımlamada kullanıcılara yardım etmek,
- 4- Elektronik, baskı dışı ve basılıdan, bilgiyi sentezleme ve yorumlama, değerlendirme, yerleştirmede gerekli becerilerin gelişmesini kolaylaştırmak,
- 5- İçerik anlamada ve karmaşık problem çözümünde bilgi kazanmada çevredeki teknoloji ve bilgi zenginliği yollarından biriyle göstermek, etkin ve etkili stratejilerin kullanımını cesaretlendirmek,

6- Bütün akademik alanlar içine kütüphane/medya/teknoloji becerilerinin tamamını artırmak ve desteklemek,

7- ilgi alanlarının keşfedilmesinde ve onların takip edilmesinde öğrenmelerinde aktif rol alan kendi kendini kontrol eden öğrenciler kullanıcılar olmasını sağlamak ve cesaretlendirmek,

8- Öğrencilerin çeşitli ilgileri ve farklılıklarının farkına varmak ve anlamlı konular etrafında döndürülen eğitimsel deneyimleri geliştirmede, profesyoneller ile işbirliği yapmaktır.

Bu hedefler bilgi ihtiyaçlarını tanımlayan ve etkin stratejilerin altı adımını içerir: gelişen bilgi-araştırma stratejileri, bilgi erişimi ve yerleştirme, bilgi kullanma, bilgi çözümü ve sentezleme, ürün ve işlem değerlendirilişi.

ARAŞTIRMA İŞLEM BECERİLERİ-BİLGİ OKURYAZARLIĞI

Gelişim stratejileri, bilgi iletişimde erişme, değerlendirme, kullanma, problem çözme ve karar verme, öğrenme için değerlendirilir. Yetenek hedefi 4 ve 5 bilgi okuryazarlığına odaklanmaktadır.

YETENEK HEDEFLERİ

1. Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş amaçları için kaynaklar ve formatları keşfedecek,

2. Öğrenci, formatları ve bilgiyi değerlendirmede kriteri kullanacak ve tanımlayacak,

3. Öğrenci, yaşam tecrübelerinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak,

4. Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamada araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek,

5. Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açısı denemesinde iletişim kuracaktır.

Hedeflerin odağında bütün sınıf düzeylerinde öğrenciler bilgi, görüş açılarının zenginliği ile çok deneyimlere ihtiyaç duyduğunu açıkça gösterir ve okuma, dinleme ve görme ile birbirini etkileme

olanağı olduğunu tanımlar. Okul, iş ve kişisel yaşamda başarı için ihtiyaç duyulan bilgiyi kullanmada ve erişmede becerileri tanımlayan çalışmanın bilgi becerileri standart dersinde, gözden geçirilmiş 5 hedefinin her birinin altındaki gerçeklerdir.

BİLGİ BECERİLERİ-OKUL ÖNCESİ

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak kıyaslamalardan pratik yapar.

Basit araştırma modelleriyle bilgi elde etmede, paylaşmada ve formatların değişikliğindeki faaliyetlerde (basılı, grafik, ses, video, multimedia) kaynakların çeşitlerinin sınırları kullanır.

SINIRLAR: Okuryazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (bilgi okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 İlk okuyucu (başlangıç) olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Hikayenin duygusunu ispat eder. (Başlangıç, orta, son, karakterler ve detaylar)

1.06 Kaynakların ve kitapların tiplerinin zenginliğine aşinalığı ispat eder. (basılı, baskı dışı, elektronik)

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kişisel ve bilgisel amaçları için, okul dışında ve içinde kaynakları seçer.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanıyacak.

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve haberleşir.

2.05 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel yaşam tecrübelerinde kültürel benzerlikler ve farklılıklarda ilişki kurar.

3.05 Kişisel yaşamında, önceden aldığı bilgiyle etkilendiği fikirleri ve bilgiyi tanımlar.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Çeşitli formatlarda medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kullanılan kaynakların doğruluğunu kabul eder/onaylar.

5.04 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 1

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak, kıyaslamalardan pratik yapar.

Kullandığı kaynakların içeriğini uzatma da formatların zenginliğinden elde ettiği bilginin paylaşımında basit araştırma modelleri kullanır. (Basılı, grafik, ses, video, multimedya)

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Hikayenin duygusunu ispat eder. (Başlangıç, orta, son, karakterler ve detaylar)

1.06 Kaynakların ve kitapların tiplerinin zenginliğine aşinalığı ispat eder. (basılı, baskı dışı, elektronik)

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kişisel ve bilgisel amaçları için okul dışında ve içinde kaynakları seçer.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanır/tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve haberleşir.

2.05 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel yaşam tecrübelerinde kültürel benzerlikler ve farklılıklarda ilişki kurar.

3.05 Kişisel yaşamında ve önceden aldığı bilgiyle etkilendiği fikirleri ve bilgiyi tanımlar.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5; Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Çeşitli formatlarda medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kullanılan kaynakların doğruluğunu kabul eder/onaylar.

5.04 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

BİLGİ BECERİLER-SINIF 2

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak kıyaslamalardan pratik yapar.

Kullandığı kaynakların içeriğini uzatma da formatların zenginliğinden elde ettiği bilginin paylaşımında basit

araştırma modelleri kullanır. (Basılı, grafik, ses, video, multimedya)

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynaklara güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Hikayenin duygusunu ispat eder. (Başlangıç, orta, son, karakterler ve detaylar)

1.06 Kaynakların ve kitapların tiplerinin zenginliğine aşinalığı ispat eder. (basılı, baskı dışı, elektronik)

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kişisel ve bilgisel amaçları için okul dışında ve içinde kaynakları seçer.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanır/tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik) (basılı, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve haberleşir.

2.05 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel yaşam tecrübelerinde kültürel benzerlikler ve farklılıklarda ilişki kurar.

3.05 Kişisel yaşamında ve önceden aldığı bilgiyle etkilendiği fikirleri ve bilgiyi tanımlar.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Çeşitli formatlarda medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kullanılan kaynakların doğruluğunu kabul eder/onaylar.

5.04 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin

değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

2-3 derecedeki ders/müfredat araştırma stratejileri derinliğine ve kişinin uygulama ve değerlendirme kriteri ile okuma zevkinden daha fazla, bağımsız öğrenme tecrübesine başlangıç sağlamayı kapsamaktadır.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 3

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak kıyaslamalardan pratik yapar.

Kullandığı kaynakların içeriğini uzatma da formatların zenginliğinden elde ettiği bilginin paylaşımında basit araştırma modelleri kullanır. (Basılı, grafik, ses, video, multimedya)

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Çeşitli formatları ve kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynakların üstünlük kriterini tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanımlayacak. (basılı, baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve tarif eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının kullanılabilirliğini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerin etkilendiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

9.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Dinleyici ve amaca uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

5.04 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik kaynaklara güvenir.

5.05 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 4

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak kıyaslamalardan pratik yapar.

Kullandığı kaynakların içeriğini uzatma da formatların zenginliğinden elde ettiği bilginin paylaşımında basit araştırma modelleri kullanır. (Basılı, grafik, ses, video, multimedya)

SINIRLAR; Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanır/tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik) (basılı, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve tarif eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının kullanılabilirliğini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişimde kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

5.04 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik kaynakları değerlendirir/güvenir.

5.05 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 5

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Öğrenci, kaynakların zenginliğini karşılaştırmalıdır. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Kişisel gelişimi tatmak/boyunca yazarların, resimleyicilerin, tarzları ve stillerini tanımlar, onların çevrelerini ve kişisel deneyimleri ile ilgili olarak benzerlikler ve farkları tanımlayarak kıyaslama ve zıtlıklarından pratik yapar.

Kullandığı kaynakların içeriğini uzatma da formatların zenginliğinden elde ettiği bilginin paylaşımında basit araştırma modelleri kullanır. (Basılı, grafik, ses, video, multimedya)

Değişik formatlarda kullandığı kaynaklarda içeriğini uzatmak için faaliyetleri paylaşır.

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1..10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanımlayacak. (basılı, baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve tarif eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının kullanılabilirliğini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Çeşitli araştırma modellerini tarif eder.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren arama stratejisini geliştirir.

4.04 Bilgiye erişimde kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Kendisi ve diğerleri ile birlikte bilgi problemlerini tanımlamakta ve tasarımılamada, bilgi ürünleri ve çözümlerinin değerlendirmesi ve geliştirilmesinde işbirliği yapar.

5.04 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik kaynakları değerlendirir/güvenir.

5.05 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

Bilgi becerileri 6-8 nci düzeyinin müfredatı/programı daha çok planlanmış, rehberlik ile denetlenmiş öğrenmeden daha çok bağımsız pratiğe geçiş sağlar.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 6

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Kaynakların büyük ve farklı numaralarına bağımsız olarak erişmeye başlar. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Detaylı olarak tarif edebildiği kişisel kriterin gelişmesine devam eder.

Önyargı ve basmakalıptan bağımsız olanın farkına varır ve karşılaştırma noktası olarak öncelikle çevresinde gördüğü

fikir ve görüşleri incelemeye ve değerlendirmeye başlar.

Özel görevler için uygun kaynakların farkına varmaya başlar ve bu kaynaklara nasıl erişilmesi gerektiğini verimli öğrenir. Araştırma için daha çok kaynaklara erişir. Yol gösterme ile arama stratejisini geliştirir. Değişik formatları kullanır (basılı, grafik, ses, video, multimedya) ve üretim için resmi kabul edilmiş standartları kullanmaya başlar. Kaynakların güvenilirliğini hesaba katar.

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanır/tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik) (basılı, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve ifade eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının zenginliğinde doğruluk ve ilişkilerini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Araştırma işlemi modellerini potansiyel olarak tamamlar.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren stratejiyi araştır ve geliştirir.

4.04 Bilgiye erişimde kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Çok etkin kaynaklardan bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Medya formatlarının değişikliğini kullanan dinleyiciyi ikna eder ve/veya destekler, tarif eder.

5.04 Diğerleri ile işbirliği yapar, teknolojiler boyunca kişisel, bilgi problemlerini tanımlamada ve tasarımımda bilgi ürünlerini ve çözümleri değerlendirir ve geliştirir.

5.05 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kaynaklara güvenir.

5.06 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 7

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Kaynakların büyük ve farklı numaralarına bağımsız olarak erişmeye başlar. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Detaylı olarak tarif edebildiği kişisel kriterin gelişmesine devam eder.

Önyargı ve basmakalıptan bağımsız olanın farkına varmak ve karşılaştırma noktası olarak öncelikle çevresinde gördüğü fikir ve görüşleri incelemeye ve değerlendirmeye başlar.

Özel görevler için uygun kaynakların farkına varmaya başlar ve bu kaynaklara nasıl erişilmesi gerektiğini verimli öğrenir. Araştırma için daha çok kaynaklara erişir. Yol gösterme ile arama stratejisini geliştirir. Medyanın değişikliğini kullanır, (basılı, grafik, ses, video, multimedya) ve üretim için resmi kabul edilmiş standartları kullanmaya başlar. Kaynakların güvenilirliğini hesaba katar.

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açılları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanır/tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve ifade eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının zenginliğinde ve doğruluk ve ilişkilerini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Araştırma işlemi modellerini potansiyel olarak tamamlar.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren stratejiyi araştır ve geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Çok etkin kaynaklardan bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Medya formatlarının değişikliğini kullanan

dinleyiciyi ikna eder ve/veya destekler, tarif eder.

5.04 Diğerleri ile işbirliği yapar, teknolojiler boyunca kişisel bilgi problemlerini tanımlamada ve tasarımıda bilgi ürünlerini ve çözümleri değerlendirir ve geliştirir.

5.05 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kaynaklara güvenir.

5.06 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 8

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

Kaynakların büyük ve farklı numaralarına bağımsız olarak erişmeye başlar. (Basılı, baskı dışı, elektronik)

Detaylı olarak tarif edebildiği kişisel kriterin gelişmesine devam eder.

Önyargı ve basmakalıptan bağımsız olanın farkına varır ve karşılaştırma noktası olarak öncelikle çevresinde gördüğü fikir ve görüşleri incelemeye ve değerlendirmeye başlar.

Özel görevler için uygun kaynakların farkına varmaya başlar ve bu kaynaklara nasıl erişilmesi gerektiğini verimli öğrenir. Araştırma için daha çok kaynaklara erişir. Yol gösterme ile arama stratejisini geliştirir. Değişik formatları kullanır, (basılı, grafik, ses, video, multimedya) ve üretim için resmi kabul edilmiş standartları kullanmaya başlar. Kaynakların güvenilirliğini hesaba katar.

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.01 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.02 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.03 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.04 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.05 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.06 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.07 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.08 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.09 Formatların geniş değişikliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlamış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanıyacak. (basılı, baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve ifade eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının genişliklerini ve doğruluk ve ilişkilerini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik,

ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Araştırma işlemi modellerini potansiyel olarak tamamlar.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren stratejiyi araştır ve geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Çok etkin kaynaklardan bilgi toplar.

9.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

4.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.01 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.02 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.03 Medya formatlarının değişikliğini kullanan dinleyiciyi ikna eder ve/veya destekler, tarif eder.

5.04 Diğerleri ile işbirliği yapar,. teknolojiler boyunca kişisel bilgi problemlerini tanımlamada ve tasarımıda bilgi ürünlerini ve çözümleri değerlendirir ve geliştirir.

5.05 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kaynaklara güvenir.

5.06 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

BİLGİ BECERİLERİ-SINIF 9-12

ÖĞRENCİLERİN ODAKLANACAĞI ALANLAR

En uygun kaynakları tanımlar ve kullanır. (basılı, baskı dışı, elektronik)

İyi geliştirilmiş ve açıkça tanımlanmış kişisel kriteri kullanır.

Basmakalıp ve önyargının farkına varır, düşünce ve görüşleri değerlendirir, çözümler.

Sunu için bilgiyi organize eder.

Değişik medya formatlarında kullanılan ürünler yaratır. (Basılı, görsel, işitsel, multimedya, ağ tabanlı)

Güvenli kaynakları kapsayan tasarım ve üretim standartlarını takip eder v.b.

SINIRLAR: Okur-yazarlık ve Araştırma İşlem Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı)

YETENEK HEDEFİ 1: Öğrenci, okuma, dinleme ve görüş açıları için kaynakları ve formatları keşfedecek.

AMAÇLAR

1.1 Yüksek sesle okumaktan hikaye seslendirmeye, kitap konuşmasına sessizce katılır ve gönüllü okumayı dener.

1.2 Okuyucu olarak yetenek ve kendi motivasyonunu ispatlar.

1.3 Özenli ve uygun kaynakları güvenir.

1.4 Fikirlerin mülkiyetini onaylar.

1.5 Kompozisyonun elemanlarını tanımlar.

1.6 Çeşitli tarzların özelliklerini tanımlar.

1.7 Elektronik kaynaklar için kabul edilebilir kullanım planını izler. (AUP/IUP)

1.8 Kullanılan kaynakların içeriğini uzatmada formatlar ve değişik kaynakları okul içinde ve dışında bağımsız olarak seçer ve kullanır.

1.9 Formatların zenginliğinin içinde olduğunu ve kaynakların taşıdığı anlamın farkında olduğunu ispat eder. (basılı, grafik, ses, video, multimedya)

1.10 Özel görevler için medya formatlarının zenginliğinin avantajlarını ve karakterlerini tanımlar.

1.11 Birinci ve ikinci derecede kaynakları keşfeder.

YETENEK HEDEFİ 2: Öğrenci, bilgi ve formatları değerlendirmede üstünlük için kriteri kullanacak ve tanımlayacak.

AMAÇLAR

2.01 Yayınlanmış kaynaklardan kriteri tanımlayacak.

2.02 Kaynakları seçmede tanımlanmış kriteri uygulayacak.

2.03 Kaynakların ve formatların zenginliğini keşfetme ile düşünce ve fikirlerin çeşitliliğini tanıyacak. (basılı; baskı dışı, elektronik, grafik, ses, video, multimedia)

2.04 Bilgi ihtiyaçları ve zevk sebebi ile seçtiği kaynaklardan kişisel kriteri geliştirir ve ifade eder.

2.05 Bilgi kaynaklarının zenginliğinde doğruluk ve ilişkilerini belirler.

2.06 Medyanın etkileme gücünün farkına varır.

YETENEK HEDEFİ 3: Öğrenci, yaşam tecrübesinde bilgi ve fikirlerle ilişki kuracak.

AMAÇLAR

3.01 Kişisel olarak kültürel mirası ve çevreyi tanımlar.

3.02 Çeşitli kültürler, çevreler ve kişiler hakkında bilgiyi karşılaştırır ve biriktirir.

3.03 Önyargı ve basma kalıbı tanımlar.

3.04 Kişisel miras ve çevrelerle kültürel benzerlikler ve farklılıklar arasında ilişki kurar.

3.05 Kişisel gelişim/deneyim ve sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve tarihsel olaylar tarafından bilgi ve fikirlerden etkilenildiğini tarif eder.

YETENEK HEDEFİ 4: Öğrenci, bilgi ihtiyacını karşılamakta araştırma işlemlerini kullanacak ve keşfedecek.

AMAÇLAR

4.01 Bilgi ihtiyacını tanımlayacak ve o ihtiyaçlar hakkında soruları formüle eder.

4.02 Araştırma işlemi modellerini potansiyel olarak tamamlar.

4.03 Toplanmış bilginin ve araştırma işleminin sürekli değerlendirmesini içeren stratejiyi araştır ve geliştirir.

4.04 Bilgiye erişmede kabul edilebilir kullanım anahatlarını AUP/IUB izler.

4.05 Çok etkin kaynaklardan bilgi toplar.

4.06 Özlük hakkı kanunu ile uyum sağlar.

4.07 Bilgiyi kullanır ve düzenler.

4.08 Bilginin kaynaklarına güvenir.

9.09 Formatların zenginliğinin bilgisini gösterir.

4.10 Ürünü değerlendirir.

YETENEK HEDEFİ 5: Öğrenci, okuma, dinleme, görüşme denemelerinde iletişim kuracak/haberleşecek.

AMAÇLAR

5.1 Çeşitli formatlar boyunca dramatik, artistik bir biçimde, sözlü olarak okumada, dinlemede, konuşmada karşılık verir.

5.2 Amaca ve dinlemeye uygun olarak çeşitli formatlarda uygun medya üretir. (resimsel, multimedya)

5.3 Medya formatlarının değişikliğini kullanan dinleyiciyi ikna eder ve/veya destekler, tarif eder.

5.4 Diğerleri ile işbirliği yapar, teknolojiler boyunca kişisel bilgi problemlerini tanımlamada ve tasarımıda bilgi ürünlerini ve çözümleri değerlendirir ve geliştirir.

5.5 Bütün basılı, baskı dışı ve elektronik ürünlerde kaynaklara güvenir.

5.6 Bütün projelerde özlük hakkı kullanımı anahatlarını adaletli uygular.

Yukarıda sıralamaya çalıştığımız becerilerle donatılan öğrenci, yaşamboyu öğrenme sürecinde bilgi okuryazarı olan bireydir. Bilgi kaynaklarının da daha etkin kullanıcısıdır. Bireysel ve iş yaşamına daha iyi hazırlanmış yurttıştır. Çalışma yaşamında ve günlük yaşamda bilgiyi kendi yararına nasıl kullanacağını bilir. Bununla birlikte geleceğin çalışma yerlerinde bilgi okuryazarı bireyler görev alacaktır.

Bilgi okuryazarı birey, özetle, bir bilgi toplumunda yaşamboyu öğrenmenin ne olduğunu ya da yaşamboyu nasıl öğreneceğini bilen bireydir. Bilgi okuryazarlığı yetilerinin ve anlayışının edinilmesi, bu anlayış ve yetilerin geniş bir ölçekte sınanması, eğitimde olağanüstü bir güç anlamını taşımaktadır. Bilgi okuryazarlığı, bir başka deyişle, tüm öğrenenler ya da yaşamboyu

öğrenmeyi zevk edinen ve benimseyenler için potansiyel bir güç aracıdır. Bireyleri kaynağa dayalı öğrenme yaklaşımına erİştiren bir güçtür. Bunun yanında diğEr okuryazarlık türlerinden olan iyi bir bilgisayar okuryazarlığında, doğrudan bağlantılı (online) bilgi kaynaklarının varlığının bilinmesi, sözkonusu kaynaklara etkin biçimde erişilebilirlik ve kullanım yetisi için bilgi okuryazarlığının önemi yadsınamaz. Üstelik, insanların, iyi bir bilim, kültür, kütüphane vd. okuryazar birey niteliğini taşıyabilmeleri için de bilgi okuryazarlığı yetilerine sahip olmaları da gerekmektedir.

BİLGİ OKURYAZARLIĞININ RESMİ EĞİTİM SÜRESİNE VE YAŞAMBOYU ÖĞRENME SÜRECİNE YANSIMALARI

Geleneksel olarak okullar, bireylere, öğrenmenin nasıl öğrenildiği bilgisini ve yöntemini kazandıran kuruluşlardır. Temel öğrenme yetileri, soruları formüle etmeyi, potansiyel bilgi kaynaklarına erişimi, doğruluk ve yerindelik açısından bilgiyi değerlendirmeyi, bilgiyi organize etmeyi, edinilen bilgiyi, orijinal soruları yanıtlamak üzere özümsemeyi ve uygulama alanına geçirmeyi içermektedir. Bilginin yaşama aktarılması, sürecin son ve en değerli aşamasıdır. Çünkü bilginin sadece bulunması değil, onun uygun biçimde kullanımı, öğrenci ve/veya öğrenen birey üzerinde güdüleyici etki yaratmaktadır. Bu bağlamda, eğitimin hedefleriyle bilgi okuryazarlığının misyonu arasında, organik bir bağ bulunmaktadır. Bundan ötürü bilgi okuryazarlığı olgusu, çağdaş eğitim programlarının önemli bir unsuru olarak algılanmaktadır.

ABD'de "Goals 2000" ya da "America 2000" adıyla anılan programda, okulun temel amacının çocukların öğrenmeyi nasıl öğreneceğini bilme, bilginin değerini kavrama ve pozitif davranışlara sahip olma yetilerini kazanmalarına olanak tanıma ve sözkonusu anlayışa sahip olunması gerektiği görüşünü içermektedir.

Anılan programın içeriğini tanımlayan raporda, bireylerin bilginin değerini, daha okul öncesi eğitimde, ailelerini ve ilk öğretmenlerini izleme yoluyla edindiği, okuma ve bilgiye erişim güdüsünün bu ilk örnekler ile başladığı vurgulanmaktadır.

Bununla birlikte raporda, ailelerin, bilginin değerini bilmeleri ve çocuklarına etkin bir biçimde bilgiye erişim, değerlendirme ve kullanma stratejilerini göstermeleri gerektiği, pekçok ailenin ise bu yetiyi henüz elde ettiği, bundan dolayı ailelere de yetişkin okuryazarlığı programları uygulamanın hedef olarak belirlendiği de vurgulanmaktadır. Raporda, ayrıca, yaşamboyu öğrenme sürecinin bir döngü olduğu, kaynaklara gereksinim duyma ve yetişkinlerin becerilerini geliştirmenin gelecek kuşağı etkileyeceği vurgulanmaktadır.

Bilgi okuryazarı bir çevrede öğrenciler, kendi kendine öğrenme sürecine yönelmeleri için gdlenmekte, öğretmenlerin de öğrencilerini, daha serüvenci yaklaşım aracılığıyla, güdüleme çabaları kolaylaşmaktadır. Bilgi okuryazarı çevrede öğrenciler, içeriği zengin bilgi kaynaklarını aramakta, bir içerik anlayışına sahip olmakta, öğrenilen içerik hakkında sorular sormakta, öğrenme için bireyleri, çevreyi ve diğer araçları kullanmakta, kendi kendine öğrenme konusunu düşünmekte, değerlendirmekte ve bu konuda sorumluluk almaktadır.

Bu ğrenciler, öğrenen bireyler olarak kendilerini iyi hissetmektedirler. Bundan ötürü öğretmenler, öğrencileri için bilgi okuryazarı bir evre yaratmaya çalışmakta, bilginin statik- olduğu, öğrenme sürecini kendi içine çeken, syleve dayalı öğrenme görüşünden vazgeçmektedirler.

Öğretmenler, okullarının kütüphane uzmanlarının deneyimlerini değerlendirerek, bilgi okuryazarlığı programını planlama sürecinde, birlikte araştırma yapmaya yönelmekte, öğrencilerin soru ve/veya sorun çözme becerileri ve sosyal becerileri kazanmaları için ktphanecilerle işbirliğine gitmektedirler.

Öğretmenler, böylece öğrencilerini, basılı ve elektronik ortamdaki öğrenme araçlarını tanımaları ve ders kitaplarından öteye gitmeleri için gdlemektedirler.

Bilgi okuryazarlığı, geleneksel eğitim sisteminde, öğrencinin gereksindiği hap olarak nitelenen bilgiye erişim için, öğretmene güvenmek zorunda olduğu anlayışını ve bağımlılığı elimine etmektedir. Aktif ğrenmeyi olanaklı kılan bilgi okuryazarlığıyla öğrenciler, öğrenimlerini daha fazla kontrol altında tutmakta,

Öğretmen tek bilge olma rolünden sıyrılmakta, öğretmenin bireysel düzeyde ifade ya da küçük grupta karşılıklı etkileşimi kolaylaştırıcı rolü daha önemli kılınmakta ve böylece eğitimin temel ilkesi sayılan bireyde özgüven ve özsaygının oluşumu pekişmektedir.

Bilgi okuryazarlığı, kaynağa dayalı bir öğrenme çevresinde gelişmektedir. Böyle bir çevrede öğrenciler ve öğretmenler, uygun bilgi kaynaklarını belirleme yanında onlara nasıl erişecekleri konusunda karar verirler. Onlar, ders kitapları, ansiklopediler, dergiler, gazeteler, kitaplar vd. geleneksel basılı kaynaklardan başka film, kaset, slayt vd. görsel-işitsel bilgi kaynaklarını, videodisk, CD-ROM veritabanları gibi elektronik ortamdaki bilgi kaynaklarını kullanırlar. Onlar hem bilgiye erişim hem de öğrenen topluma katılım için Internet gibi bilgisayar ağlarının ve uziletişim araçlarının da kullanıcılarıdır. Bununla birlikte veri toplama kaynağı ve öğretim aracı olarak çok ortamlı (multimedia) teknolojilerden de yararlanmaktadırlar. Bilgi okuryazarı çevrede bulunan öğrenci ve öğretmenler, sözü edilen kaynakların birçoğunun öncelikle yerini belirlemek ve sonrasında da yararlanmak üzere artık medya merkezi olarak nitelenen **"okul kütüphane medya merkezini"** kullanmaktadırlar. Bununla da yetinmeyip, daha zengin içerikli bilgi sağlamak için, yerel toplulukları sınıfın duvarları içine alma yanında, iş dünyası, sosyal hizmet kurumları, halk ve üniversite kütüphanelerinden alınan bilgiyi de eğitim ortamına katmaktadırlar. Kablolu TV, radyo yayınları gibi iletişim araçları yanında ulusal ve evrensel nitelikli basılı ve/veya elektronik hizmetlerden sağlanan bilgi de eğitim materyali olarak değerlendirilmektedir. Bilgi okuryazarı öğrenciler, bilgi kaynaklarının daha etkin kullanıcısıdır; bilginin çeşitli tekniklerin kullanımıyla toplandığını, farklı ilgi alanlarına hizmet ettiğini ve değerli mesajlar içerdiğini öğrenmekte. Kullandıkları kaynaklar hakkında karar vermede daha seçici ve eleştirel olmaktadır.

Günümüzün eğitim sistemi, bilgi çağına hazırlanan bir öğrenci ve çalışan kuşağı yetiştirme hedefine odaklanmıştır. Bu hedefe erişim, bireysel düzeyde yeni becerileri gerektirmektedir.

Okuma, yazma ve bilgisayar kullanabilme yetileri, hâlâ önemini korumakla birlikte yeterli sayılmamaktadır.

Günümüz koşulları, bireyin, bilgiye erişebilmesini, onu kullanabilmesini, başkaları ile verimli biçimde çalışabilmesini, bilgisayar ve bilgi teknolojisi ürünlerini kullanabilmesini ve eleştirel düşünme yetisine sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

Bilgi okuryazarlığı, bilgi çağında yaşamak için bireylerin gereksinim duyduğu ve/veya duyacağı sözü edilen becerilerin bir sentezidir. Bilgi okuryazarı bireyler, eğitim sürecindeki bilgiyi yorumlama ve kullanma yetileriyle araştırma yapmada da yeterlilik kazanmaktadır. Böylece bilgi okuryazarlığı bir tema olarak, ekonomi ve eğitimdeki evrimsel geçiş sürecinde gereksinimi duyulan değişimleri ortaya çıkaracak araçları hazır kılmakta ve bireylerin yaşanan değişim sürecini sarsıcı değil, geçiş süreci olarak değerlendirmelerini olanaklı kılmaktadır.

Bilgi okuryazarı yurttaşlar, işte ve yaşamın her anında bilgiyi, kendileri için en etkin biçimde nasıl kullanacaklarını bilirler. Bu bireyler bilginin gücünün ve değerinin ayırdındadırlar. Onlar, hem bireysel yaşamlarında, hem de toplumlarındaki soru ve sorunları belirleme aşamasında bilginin gereksinim olduğuna inanırlar. Bilgi okuryazarı bireyler, yaşamboyu öğrenme için donanımlıdırlar çünkü onlar nasıl öğreneceklerini bilirler.

Bugünün ve geleceğin işyeri de yeni becerilere sahip çalışanı gereksindirmektedir. Küresel pazarda, "gigabyte"larla gönderilen veri/bilgi seli içerisinde, bireylerin, bireysel ve çalışma yaşamı için gerekli olanlarını ayıklaması, türlendirmesi, değerlendirmesi, sentezlemesi, yorumlaması ve yaşamına kanallandırmesi gerekmektedir. Bu becerilerin bireydeki eksikliği, ulusal anlamda niteliksiz sosyal yaşam, çalışma yaşamında düşük verimlilik, kalitesiz mal ya da hizmet üretimi ve kaynak kaybına yol açmaktadır.

SONUÇ

Bilgi okuryazarlığı, bir yerde, toplumdaki her yaş ve düzeydeki bireyin kendi kendisinin bilgi erişim uzmanı olması anlamına gelmektedir. Sözü edilen oluşum, kütüphanecilerin, bir taraftan bilgi okuryazarı toplum ve/veya bilgi toplumu yaratma sorumluluğuyla bireyleri bilinçlendirmek ve bilgilendirmek için çaba gösterirken, diğer taraftan yeni bilgi ve uzmanlık alanlarına yönelmeleri, değişimin getirilerine hazır olmaları, değişen gereksinimlere yanıt vermek üzere sürekli eğitim programlarıyla desteklenmeleri, hepsinden de önemlisi yaşamboyu öğrenme anlayış ve ilkesine sahip olmaları gerekmektedir.

Kısaca geleceğin okul kütüphanelerinde çalışacak personelin özelliklerine değinecek olursak, değişen ve gelişen teknolojiyi takip edebilen, bilgisayar ve ağları konusunda bilgili, ders programları içeriğine değişen bilgiyi yansıtabilen, bilimsel iletişimi sağlayabilen, bilim adamı gibi düşünebilen, bilgisayar programcısı mantığına sahip bilgi yöneticisi niteliğinde olmalıdır.

Şu anda ve gelecekte kütüphanelerin yapılanmasına bakarsak, değişen ve gelişen teknoloji ile birlikte mekan ve zaman sınırı olmayan, istenilen yerden, istenildiği saatlerde ulaşılabilen, internet ağ yapısı üzerinde bulunduğu kaynakları çeşitli tekniklerle arşivleyen, yansılayan veya link sağlayan, elindeki kaynakları hızlı bir şekilde dağıtan, birden fazla kullanıcının isteklerine cevap verebilen elektronik kütüphaneler oluşmuştur.

Bu yapılanma geleneksel tarzdaki okul kütüphanesi mantığını etkilemektedir. Okul kütüphaneleri öğretmenlerin veya öğrencilerin proje çalışmalarında, araştırmalarında, ders anlatımında, ilgilendikleri bir konuda ders programlarını kaynak kabul eden ve ağ üzerinde bulunan multimedya unsurlarını sunan bir kütüphane olarak yapılanacak ve bir kütüphane medya merkezi kimliğine kavuşarak, 7 X 24 saat felsefesiyle bilgi toplumunun bireylerine entellektüel özgürlük ile özlük haklarını koruyarak çalışmalarını sunacaktır.

Bu çalışmalar ancak kütüphane tarafından hazırlanan veya

internet ile abone olunan veri tabanları, bilgisayar yazılım ve donanımları, öğrencilerin bireysel ve grup olarak çalışmalarına olanak sağlayacak mekanlar, kaynakların zenginliğini arttırabilecek bütçe, tüm bunları organize edebilecek ve bilgi okuryazarlığı temellerini aktarabilecek personelle mümkün olacaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Aksakal, Ali: "Bilişim teknolojisindeki gelişmeler ve kütüphanelere etkileri", Türk Kütüphaneciliği", C.13, No:1, 1999, s. 70-71

"American Association of School Librarians and Association for Educational Communications and Technology", Information Power: Building Partnerships for Learning, Chicago, American Library Association, 1998, (Çevrimiçi), <http://www.ala.org/aasl>., 19 Haziran 2001

Arslantekin, Sacit: "Kütüphanelerde bilgisayar kullanımı: veri tabanlarına bilgi depolama ve erişimde dikkat edilecek noktalar", Türk Kütüphaneciliği, C. 12, No: 4, 1998 s. 313-322

Baysal, Jale: "Kütüphanecilik alanında yeni kavramlar, araçlar, yöntemler", 2.bs., İstanbul, İ.Ü. Edeb. Fak. Yay. 1987

Bruce, Susan: "Information Literacy Blueprint", Griffith University, 1994 (Çevrimiçi) <http://www.gu.edu.au/ins/lils/infolit/resources/blueprint/blueprnt.html>

Constance, A. Mellon-Emily S. Boyce: "School Library Standards: A. Foree for change in library services for children and young adults", Journal of Youth Services in Libraries, 1993, p. 128-137

Çağıltay, Nergiz Ergiz: "Bir elektronik kütüphane projesine başlarken", Türk Kütüphaneciliği, C.15, No: 3, 2001, s. 251-267

Çakın, İrfan: "Okul Kütüphaneleri Açıkoturumu", Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, C. 31, No: 2, 1982

Çelik, Yaşar: "İnternet: Kütüphane hizmetlerine katkıları" Türk Kütüphaneciliği, C. 9, No: 2, 1995, s. 9 124-134.

Gürdal, Oya: "Yaşamboyu Öğrenme Etkinliği 'Enformasyon Okuryazarlığı'", Türk Kütüphaneciliği, C. 14, No: 2, 2000 s. 176-187

"Information Skills K-12 Standard Course of Study", North Carolina, Public Schools of North Carolina, Department of Public Instruction, 1999, (Çevrimiçi) <http://www.lib.ncsu.edu/>, 1997

Kakırman, Asiye: "Teknolojik gelişmelerin kütüphanelere etkisi", Türk Kütüphaneciliği, C.15, No: 2, 2001, s. 172-177

Kurbanoğlu, S. Serap: " Sanal gerçeklik: gerçek mi değil mi?", Türk Kütüphaneciliği, C. 10, No: 1, 1996, s.21-31

"Library Media Curriculum Grades K- 12", 1998 (Çevrimiçi) <http://www.uen.org>, 1998

Murray, Janet : "An inclusive school library for the 21st century : fostering independence", 65th IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand, August 20-August 28, 1999, (Çevrimiçi) [http:// www.ifla.org](http://www.ifla.org), 28.02.2002

Önal, Hatice İnci: "Türkiye'de Okul Kütüphanelerinin Yönetimi", Ankara, H.Ü. Sos. Bil. Enst. (Yüksek Lisans Tezi), 1985

"School Library Manifesto: The School Library In Teaching and Learning For All", Teacher Librarian, December 1999, Vol. VII, issue 2, p.24, (Çevrimiçi) <http://www.epnet.com/ehost>, 19 Haziran 2001

Soysal, Özer: "Çağdaş eğitim ve Türkiye'de Okul Kütüphanesi", Ankara, Güven Matbaası, 1969

"Standards for School Library Media Centers in the Commonwealth of Massachusetts", Massachusetts School Library Media Association, 2001, (Çevrimiçi) <http://www.doe.mass.edu/mailings/1997/lmstandards.html>, 01.02.2002

TÜSİAD: "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Raporu", İstanbul, TÜSİAD, 1999

Willars, Glenys: "IFLA/UNESCO Okul Kütüphaneleri Bildirisi", çev. Okul Kütüphaneleri Çalışma Grubu, Ankara, 16 Şubat 2000

Withers, F.N.: "Kütüphane hizmeti standartları: Milletlerarası bir inceleme", Çev. S. Taner ve A.San. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988

Yalvaç, Mesut: "21. Yüzyılda enformasyon profesyonellerinin eğitim ve öğretiminde enformasyon okur-yazarlığı standartları", Türk Kütüphaneciliği. C.15 No:2 2001 s.136-150

Zenginer, Nurcan Çapar: "Okul kütüphanelerinde bilgi hizmeti ve bir anket", İstanbul, İ.Ü. Sos. Bil. Ens. (Yüksek Lisans Tezi), 2001